

KiŖiye ve topluma zahiren verilecek hükümde ki Rabbanî ve Nebvî ölçüler

Hamza Karaveli

Künye; Ebu Muhammed Mestur

www.rahmet.at

Bismillah-ir-Rahman-ir-Rahim

Alemlerin rabbi olan, yarattığı kullarını şer'iatı ile doğru yola ileten, indirdiği şer'iatını seçtiği rasülü ile kulları arasında yaşanır kılan, Peygamberinden sonra ihtilafta halasa ulaşmaları ve tefrikaya meyl etmemeleri için onlara kitabı ve Peygamberinin sünnetini belirleyici unsur olarak takdir eden, Kitabı ve Elçisinin hidayetiyle doğru yola ileten ve onlara tutunanları hidayet ederek başarıya erdiren, asıl belirleyici unsurlar olan kitap ve sünnetten her ne sebeple olursa olsun sapan ve başka ölçüler edinenleride üzerinde oldukları yolda sapkın bırakan ve haddi aşanlarıda cezalandıracak olan Allaha hamd ederiz.

Allahın üzerimizde ki en güzel nimetlerinden olan, kendisinden başka yaratılmışlar içerisinde hiç bir temel ölçü tanımadığımız ve tanımayacağımız, Allahu Teala'nın bizi kendisine tabi olmak ve olmamak ölçüsüyle mükafatlandırarak veya azablandırarak olduğu tek önder, tek lider, Kitap'tan sonra tek mutlak mi'yar ve örnek olan Allahın rasülü Muhammed (a.s)'a ve ona ihsan ile tabi olacak olan tüm muvahhidlere de Allahu Teala" Salat ve Selam eylesin.

Emma ba'd;

Bazı kardeşlerin ihtilaf ettikleri ve tefrikaya sebep olabileceği endişesini taşıdıkları bir takım meseleler, kardeşler tarafından bize intikal ettirilmiş ve kardeşler, acizane bu hususta bir kaç şey yazarak belki hayra vesile olacak bir cevap ile bazı soruların cevabını alarak bu ihtilaf ve tefrikaya engel olunabileceğini bildirerek bir cevap temennisinde bulunmuşlardır.

Rabbim kendilerinden razı olsun ve hakkı arayan, hakka iletilenlerden eylesin. Cevabın gecikmiş olmasından dolayı umarız bizleri mazur görürler.

Kardeşlerin üzerinde ihtilaf ettiği meseleleri dikkatle incelediğimiz zaman gözümüze çarpan bazı hususlar oldu ki, bu hususlar hiç bir şekilde ihtilaf meselesi olmaması gerekirken malesef ihtilaf mevzusu yapılmış ve neredeyse El-Vera vel-Bera sınırları içerisine şu veya bu şekil de çekilerek, Allahın cezalandıracağı bir ihtilaf haline getirilmiş. Şeytanın arzu ettiği ihtilaf meselesi haline dönüştürülmüş. Meselenin kendisi akıdevi olmadığı halde meselenin iman konuları ile mutallık olması nedeniyle meseleyi itikadi zannetme hatası belirmiş.

Biz bu kısa cevabımızda kardeşlerin ilettikleri sorulardan sadece bir tanesini değerlendireceğiz ve diğerlerini peyderpey cevaplandırmaya gayret edeceğiz inşaAllah.

İslamın hükümlerinin icra edilmediği bir belde de yaşamamanın hükmü meselesi ve buna bağlantılı ileride zikrine geçeceğimiz bir takım tali meseleler de bu cümledendir. Biz bu cevaplandırmamızda bu husus hakkında bir kaç kelam edeceğiz.

Fakat içler acısı olan bir durum vardır ki, bu ve bunun gibi ihtilafın caiz olduğu ama tefrikanın haram olduğu hususlar üzerine birlik ve beraberliği zedeleyecek ve birbirine gazab edecek kadar ayrıcalığın zuhur etmesi meselesinin b oy göstermesidir.

Bu bir cehalet ve şuursuzluk alametidir. Ya da nerede ve ne şekilde kullanılacağı ilmi yollarla belirlenmediği için ihlas ve samimiyet sapması, şaşkınlığı diye ifade edebileceğimiz ihlas bocalamasının başka bir göstergesidir.

ihlaslarına yön vermekten aciz olanların ihlaslarını dengesizce farklı alanlar da ve hatta batıl yolda kullandıklarını ifade edebileceğimiz farklı bir şeytani tuzaktır bu durum. Cahillik ve kör hamasetin kişiyi esir alması demektir. Sığınılacak tek merci Allah'tır (c.c).

Ademoğlunu nasıl saptıracağı hususunda yeterli bilgi ve bilince sahip olan şeytan, her zaman ve zeminde müslümanlar arası ihtilafı körükleyerek onlar arasına tefrika sokmak ve kendi taraflarının galibiyetine yol bulmak için her türlü tuzağını kurmaya devam etmektedir. Şeytanın hilelerine karşı mümin kullarını esirgemiş olan merhametli rabbimiz bizleri ona karşı uyarılmış ve ona karşı kendisine tutunduğumuz müddetle sapmayacağımız ilim gibi bir nimeti üzerimize bahşetmiş ve ihtilaflı olan hususlarda kendisine rücu edeceğimiz temel ölçüleri bildirmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (itaat edin). Allah'a ve ahiret gününe iman etmişseniz, bir şey hakkında çekiştiğiniz takdirde onu Allah'a ve peygambere döndürün. Bu, hayırlı ve netice itibarıyla en güzeldir! Nisa suresi 59

Bu ayette kendisi ile ayakta durma imkanı bulacağımız temel üç kaideden bahis edilmiştir.

1. Allaha itaat etmek
2. Rasülüne itaat etmek
3. Bizden olan emir sahiplerine itaat etmek.

Allaha itaat etmekten kastın, Rabbimizin kelamı olan Kuran olduğu ve Rasülüne itaat etmekten kastında - özellikle ahirete irtihalinden sonra - Rasulullahtan (a.s) aktarılmış olan sünnet'ine ittiba olduğu bilinmektedir.

Bu ikisi temel belirleyici unsurlar olup tartışmaya açılmayacak olanlardır. İtaatleri "mutlak itaat" olanlardır.

Bu ikisi dışında bir üçüncü itaatte söz konusudur ki, bu itaatte hakeza müminler için bağlayıcı ve tutunulacak temel direklerden biridir. Kadri kıymeti hiç bir zaman düşürülemez, değersiz addedilemez. Her ne kadar ilk ikisi kadar mutlak değil de ilk ikisi ile mukayyed olsa da alelade sıradan bir şey olarak telakki edilemez. Rabbimizin " Allaha itaat edin, Rasûlüne itaat edin ve sizden olan Ulülemirlerinize de..." derken bunun önem ve ehemmiyeti zaten izhar etmektedir.

Burada ki Ulülemr den kastedilenler kimlerdir? Emir sahiplerimizden kimler kastedilmiştir?¹

Ayetlerin tefsirini incelediğimizde göreceğimiz bir husus vardır ki o da; bu ayette ki Ulülemr den kasıt, Alimler ve Amirler olduğudur. Önce Alimler gelmektedir. Zira Alimler amir olmasalarda hangi makam ve mevki de bulunurlarsa bulunsular, sahibi oldukları ilim, onları istikamette tutacaktır. Onlar istikamette kalırlar. Amirler ise ya alim olan amirlerdir ya da alim olmayan amirlerdir.

Alim olan amirlere gelince, onlar zaten ilimleri ile öncelikli olarak doğru istikamette olurlar. Alim olmayan amirlere gelince, onlar ya Alimlere uyar ve istikamet üzere olurlar ya da Alimlerden irak olarak emirlerinde hak ölçüden uzaklaşırlar. Bu ve buna benzer doğru gerekçelerle kendisine ulaştığımız netice odur ki, öncelikli olarak Ulülemr den kasıt "Alimler"dir.

Müslümanlar bu üç sur içerisinde kaldıkları müddetçe şeytan ve şeytanlaşanların tuzak ve hilelerine karşı hakikate tutunma ve hakikatten sapmama imkanını -biiznillah- yakalayabilirler.

Bahsi geçen ikisi mutlak ve biri mukayyed itaat ile itaat edilecek merci üç iken herhangi bir ihtilafta, mukayyed olan itaat sahibi Alimler-Amirler devre dışı kalır ve mutlak itaat edilecek diğer ikisi hakem konumunda ihtilafı izale ederler.

Şayet birileri kalkarda, mutlak itaat sahiplerinin ortaya koyduğu prensipleri mukayyed itaat sahibine itaat adına iptal edecek olursa, bu batıldır. Allahtan başkasını rabb edinme tehlikesi burada başgöstermeye başlar. Hristiyanlaşma ve yahudileşmenin kapısının açılmaya başladığı noktadır burası.

---

¹ Tüm detaylarıyla olmasada kanaatimizi ve ayetin nasıl algılanması gerektiği hususunda ki düşüncemizin izahını ortaya koyduğumuz bakış açımızı görmek için aşağıda ki Likten faydalanabilirsiniz.

<http://www.rahmet.at/cumahutbesi/alimlere-ve-amirlere-karsi-tutumumuz-hutbe>

Zira mukayyed olanın itaati durumunda mutlak olanların beyanı ve desteğine ihtiyaç duyulurken, herhangi bir ihtilaf durumunda mukayyed olan doğrudan -mutlak olana itaat adına- izale edilmesi bir haktır ve müslümanların tutunmaları gereken ilahi terbiye metodudur. İslam ümmetinin istikamet üzere olmasının ve kalmasının en kaçınılmaz asli dayanaklarından biridir.

Yukarıda kendisine dikkati çekmek istediğimiz bu husus, malesef günümüz de sıkça cereyan eden, karşılaştığımız, ilim ehlinin elini kolunu bağlayan ve samimi ve ihlaslı olsa da ilimden haberdar olmayanların başrolü oynadığı bir husustur. Özellikle ihlaslı cahilleri ve muvahhid olmakla beraber tevhidi bir terbiyeden geçmemiş olanları tepetaklak içerisine çeken tevhidi görünümlü bir bataklıktır bu husus aslında. Bir takım müslümanları içerisine alarak ihtilaf bataklığında nur ve kardeşlik duygusunu zedeleyen tehlikeli bir uçurumdur bu husus.

Şunu her bir müslüman kulağına küpe yapmalıdır ki, rabbani Alimlerimiz ve kendisi bu ümmetin gözdesi kılınmış olan güzel selefimiz ve önderlerimiz, her ne kadar başımızın tacı ve gönlümüzün fatihi olsalar da, bu, onların Kuran ve sünnet kaydı olmaksızın temel merci unsurumuz oldukları anlamına gelmez.

Onların sözleri, fiilleri, görüşleri ve değerlendirmeleri mutlaka ayet ve hadise ihtiyaç duyarlar. Ayetler ve hadisler -haşa- onların tasdik ve beyanlarına ihtiyaç duymazlar.

Bu kaideyi gözardı eden kimi kesimler, yöneldikleri İmam ve Önderlerin sözleri üzerine akidevi alanlar ve bu alanlar çerçevesinde de bir takım tali kaideler oluşturarak Kuran ve sünnetin beyanına bu algılamalarını perde kılar ve yanlış üzerine inşa edilen gidişatlarıyla farklı bir gruplaşma içerisine girecek olurlarsa bu durumun acı neticesi olarak yanlış ve batıl bir çok şeye sebebiyet verirler.

Bunlar ya o Alimlerin sözlerini Alimlerin kastettiği gibi anlarlar ve temelde o alimin görüşü üzerine tali meseleler inşa ederek bir çok sonuçla karşılaşır. Fakat görüşü alınan o alimimizin ta başta hata ettiğini düşündüğümüz takdirde, elde edilecek sonuçların acı verici neticelere bir çok yanı sıra ışık tutmuş olacaktır. Bu kaçınılması gereken bir durumdur. Bu yanlış netice ile karşılaşmamak için, temel referans olan kuran ve Sünnet ile heryaman doğrulaması ve sağlamlaması yapılmalıdır. Yapılmayacak olursa ardına zuhur edecek olumsuz neticeleri düşünmek bile ümmet adına korku verici olur. Zira Alimlerimizin niyetide, sözü de, fiil'i de korunmuş değildir ve kitaptan ve sünnetten tasdiğe mutaattırlar.

Ya da bunlar, Alimin sözlerini anlarlar ama anlayışlarında - şartlı olarak ve amaçladığı neticeye ulaşmak gibi bir at gözlüğü bakışı sahibi oldukları için- o alimin sözlerini asıl mecrasından uzaklaştırır ve o alimin yakından veya

uzaktan kendisini kastetmediği başka bir alana çekerler. Bunların ümmete zararı, fark etmemiş ve kast etmemiş olsalar da şeytanın istediği kadardır. İhlaslı ama ilimden bihaber kesimler de bu durumun içerisinden çıkamaz ve kesinlikle o Alimlerin görüşünün bu olduğunu zannederek kör ve kıt bakış sahibi birilerinin vesilesi ile zararını ancak alemlerin rabbinin bilebileceği bir oranda hem kendilerinin hemde ümmeti felakete sürüklerler.

Hz. Alinin (r.a) çok güzel bir ifadesi vardır. "Kendisi ile batılın kastedildiği hak söz" der. İşte bu söz tam bu durumda olanları ifade eden güzel bir hakikattir.

Buna kısaca örnek verecek olursak, selefimizin kendi dönemlerinde ve kendi oluşturdıkları ilmi çerçeve de kullandıkları bir takım kavramları onların kast etmedikleri bir alana taşıran ve taşıyanlar bu yanlış ile bir çok fesada vesile olurlar.

İmam Tahavi'nin (rh.a) yaşadığı dönemi, şartları ve kitap telifinde gözettiği yöntemi ve maksadı bilmeyenler, sırf Ehli Sünnetin akidesi isminden dolayı ve o kitabında zikrettiği için, dört raşid Halifeyi sevmeyi, Kabir azabını, İsa (a.s)'ın nüzulünü ve hatta abdest alırken ayağın mesh edilmesinin yeterli olmayacağını ve mutlaka topuklarda dahil yıkanması gerektiğini akide meselesi zannedecek ve bunlar üzerine el_Vera vel_Bera akidesini inşa edecektir. Elem verici doğuracağı fesadı varın siz düşünelim. Vallahul müstean.

Yine, İmamların fıkhi eserlerinde çoğunlukla "İrtidat ve Mürted" diye çerçevesini oluşturdıkları irtidat ve mürted kavramlarından kastettiklerinin, herhangi bir küfür ameli ve fiili işlediği için hükmen kafir olanların değil de, doğrudan İslamdan çıkıp hristiyan dinine, yahudi dinine, mecusi inancına dönmek gibi ümmetin² safından ayrılmak ve başka bir ümmetin tabiiyyetine geçmek olduğunu. Bu durumda, İmamlar ile kelime ittifakına rağmen maksad ihtilafı ile mürtedler ve onların ahkamı ile alakalı olarak hangi zararlı yollara vesile olacaklarını ve akabinde belirecek fesadı varın siz düşünün.

Ehli sünnetin İmamları kelime olarak mutezile ve diğer sapık fırkalar için kullandıkları "Onlar bu ümmetin yahudi ve hristiyanlarıdır" beyanında bulunmalarına ve bu bağlamda daha da ağır ifade kullanmalarına rağmen sırf fitneye sebep vermemek için onların arkasında Cuma namazı kılmalarını neye bağlayacaksınız.

Mutasavvıfların küfrü ve dalaleti hususunda ilmi hakikatler ile onların şirkini ortaya koyan ibni Teymiyye (rh.a) kendisine imkan verildiği halde o

---

² Efendimiz (a.s)'ın ifadelerinde "Cemaat" ve "Millet" şeklinde de ifade edilmiştir. Bizimde bu yazımızda "Ümmet" ve "Millet" kavramını İslam ümmeti, İslam milleti ve müslümanlar olarak kullandığımızı belirtelim.

mutasavvıflardan intikam almaktan yüzçevirip de onları bilmiyorlar diyerek bağışlarken neden kalkıpta, onların mürted oldukları ve halifenin onları teker teker toplayarak mürtedin hükmü olan ölüm ile onları cezalandırmasını istemediğini ne yapacaksınız.

İbni teymiyyenin öğrencisi İmam Zehebi (rh.a) inanç ve itikadlarına şirk bulaştıran bu sapıklar için, " Asli kafir³ ile Bidatinden dolayı tekfir edilen kimse eşit/denk olamazlar. Küfrü, bidatından dolayı çok açık bir şekilde beliren kişi kesinlikle ne Yahudi ve ne de Mecusiler gibi asli bir kafir gibi olmaz..⁴ Her ne kadar onlardan ve şirklerinden beri olsakta, hiç bir zaman onları asli yahudi ve Hristiyanlar gibi görmeyiz" derken neyi kast ediyordu.⁵

Kaldı ki, o güzide İmamların kitaplarını okuduklarında, kelime de ittifak ama maksatta ihtilaf ile onların kast etmediği ve şeytanın kendilerine süslü gösterdiği bazı değerlendirmeler ile, içinden çıkılmaz gedikler açacak olan

---

³ Doğma büyüme Hristiyan, Yahudi, Budist veya Mecusi gibi İslam ile hiç alakası olmayan kesimler kastedilir.

⁴ Allah azze ve celle, her ne kadar tafsili olmayıp yarım yamalak ve yanlış haliyle kendisiyle gösterildiği şekilde iman eden, kendisini Allaha iman ve Peygamber (a.s)'a (islama) nisbet eden ve buna tutunmaya gayret gösteren, mürcie zihniyetinin elem verici kötü neticesiyle bildiği kadar namazını kılan, orucunu tutan, hakikatlerin bir çoğu kendisine gizli kaldığı için cehalet çukuruna yuvarlanmış, hocalarının dahi cahili olduğu meseleleri duymamış, hacca giden, peygamber denildiğinde saygıyla başını eğen, kabe deyince yüzünde hasret hissedilen, Nesiller kuransız ve Peygambersiz yetişmesin diye Kuran kursları, Mescidler ve hayr hasenat yolunu şiar edinmiş, sırf kendisini ümmeti Muhammed'den gördüğü için dünyada ki halkı müslüman olan memleketlerde var olan zulümlere nefret duyan ve elinden geldikçe yardım kampanyalarına iştirak eden ve onay veren ve bu tür müslüman olduklarına işaret eden hasletleri çoğaltılabilecek olan bir toplumu tek küme içerisine alarak, Rasulullah (a.s)'ın davetine başkaldırmış, ona düşmanlık etmiş, onu yurdundan çıkarmış, ilk fırsatta onu ve davasını izale için her türlü düşmanlığını izhar etmiş Mekke müşrikleri bir kafaya sokm ak, ne kitap ve sünnet'in asli prensiplerinin, ve ne de onu o ikisini hakkıyla kavramış olan rabbani alimlerin ve de akli selimin işi değildir. bu nedenledir ki, bugünün Rabbani Alimleri de, bu halklar için Müşrik topluluklardır hükmünü vermemiştir.

Bu toplumların kendilerini doğrudan laiklik, Batılılaşma inanç sistemi, komünizm, ve Şer'iatın yerine ikame edilmiş şekliyle batıda ki demokrasi anlayışına kaptırmış ve şer'i sisteme sırt dönmüş olanların küfürde olduklarında veya Allahtan başka hüküm koymak gibi doğrudan şer'iatın asli kaideleri gereği küdür amelini işleyenlerin de küfür de olduklarında, kendisine hak iletildiği halde bu batıl yola davetçi çıkan ve türlü türlü bahane ve sapık tevillerle hakkın gözünü boyayanların küfürde olduğunda da ihtilafa mahal yoktur.

Fakat, daha küfür amelini bize izhar etmemiş olanların, "nasıl olsa irdelendiğinde küfrü çıkar" gibi hiç bir ilmi dayanağı olmayan bir gerekçe ile onlarca islamına alamet hasletlerini gözardı edip şirk nisbet etmek, batıldır. Ehli Sünnetten sapmadır. Ehli Sünnetin yolu, şüpheden uzak olan yakini yoldur.

⁵ Siyeru a'lamun-Nubela c. 10 Sh. 170/171

yanlış çıkarımlarla müslümanların genel ahvalini tamamen şerre yönlendirir ve şeytanın maksadını icra adına seferberlik etmişcesine kötüye sevk ederler.

İşte müslümanlar bu tür gaflet ve sapmalardan uzak kalmalı, harurilerin içerisine düştükleri, sadece ihlastan müteşekkil ilimsiz teslimiyyet yumağındann kendilerini korumalıdırlar. Bu girdaptan çıkışları ancak ve ancak ilme yönelişleriyle veya ya alim ya da ilim talebelerine yönelmekle ve akletmekle son bulacaktır. Bu çıkmazdan kurtulmak adına ilimleri var ve istinbat kabiliyyetleri var ise, ya doğrudan kuran ve sünnete başvuracaklar ya da Allahu Teala'nın üzerlerinde ki nimeti olan Alimlere başvuracaklardır.

Sırf kendi hamaset ve cehaletlerinin esiri olarak uçurum kenarında bulunan bir takım çevreler vardır ki, bunlar Alimler arası ip atlayan cambazlar misali ve her abdestte çorap değiştiren muttaki (!) gibi alim değiştirirler. Bir dönem kendilerinden bilgi depoladıkları alimleri bir de bakmışsınız es geçmeye başlamışlar. Bir ondan bir bundan iki nail yapmakla meseleleri çözümleme kabiliyyetlerinin olgunlaştığı hissine kapılırlar. Hele bir kaç sayfa birşey yazmaya görsünler, alim olmak nedir, Allame-i cihane-i şahane hissederler kendilerini. Bunların durumu bir iki ustadan iki yemek yapımını görünce, hemen domates ve patlıcana sarılıp kendilerini yemek ustası zanneden şaşkınlar gibidirler. Herşeyi bildiklerini zannederler. İmam Zehebi, Alimleri tarif ederken, onlar << Bilmediklerinin bildiklerinden çok olduğu farkına varanlardır >> der. Ama bizimkiler o kendilerinden ilim devşirdiklerine çoktan reddiye yazmış, çoktan onlardan saflarını ayırmışlardır bile.

Vallahi ne ilimde olgunlaştıkları ve artık evvelen kendilerine ilmi hususları danıştıkları Alimlerden ferağat edecek kadar deruni bir ilme haiz oldukları için ve ne de Kuran ve Sünnete açıkca muhalefet ve sapma olduğu için Alimlerinden yüzçevirmektedirler.

Onlar selef gibi Alimlere karşı edepten çok uzaktadırlar. Sırf kendisine üstadlık yapıp kendisinde ilim elde ettiği için hocasına karşı edepsizlik olmaması adına, hocasının hatalı görüşlerine yazdığı risaleyi hocası vefat edene kadar yastığının altında saklayan İmam Şafiilere benzerler ve ne de üstadına olan hürmetinden dolayı çocuğuna hocasının adını veren, hocasının ilmi seviyesinin yetersiz kaldığı hususlarda kendisine dönerek sen söyle diye kendisine sorulan sorularda içtihadına yöneleceği kadar derin ilim sahibi olmasına rağmen hocası vefat edene kadar ondan ayrı bir ders halkası kurmayan Ebu Hanifeye benzerler. İkinci namazından Akşam namazına kadar mescidin kapısında, sadece hocaları kendilerine oturun demediği için edeplerinden ayakta dikile dikile hadis yazan İmam Ahmedler nere bunlar nere?

Bunlar oradan oraya atlarlar. Bir dönem akidede üzerine tanımadıkları ve akideyi kendileri vesilesiyle edindikleri hocalarına karşı bir de bakarsınız,

sırf bir meselede onların görüşlerine muhalif düştükleri için saldırıya başlarlar. Keşke ahlaksız sözler söylemeler ve edepsizler gibi kem söz terennüm etseler. En azından ihlaslı cahiller bunların ahlaksızlarını anarlardı da uzak dururlardı.

Ama öyle değil, içlerine ekilmiş haricilerde ki kin ve nefrete benzeyen kötü duygularını, güzel ve süslü kelimelerle tepside sunarlar. Ne olmuş biliyormusunuz? Hayatını ilme adanmış ve Mürcie zihniyetinin izalesi için telifler yapmış, gayret göstermiş alimimiz, sırf bunlarla aynı görüşte olmadığı için Mürcie olmuş. Tağutlara ve müstekbirlere karşı Hakimiyyeti İlahiyye bayrağını göndere dikmek için içeride ki hayatı dışarıda ki hayatından neredeyse daha fazla olan alimimiz, bunlara muhalif düştüğü için bir de bakarsınız tağutun casusu olmuş. Bunlar o tağuta köle olduğu için ondan sıyrılmadılar, bilakis bunlara muhalif düştükten sonra bunlar onların tağutun casusu olduğunun farkına vardılar. "Üffin lekum". Ne kadar kötü hüküm veriyorsunuz.

Taşıma suyla ancak bu kadar dönüyor değirmen. Bir o alimden bir bu alimden, olmadı birazda selefin sözlerinin bir kesiminden alınıp derlenerek elde edilmiş olan neticeyi ve bu elde ettikleri neticelere göre amel edip gruplar oluşturmayı ve zararlarını sizler idrak etmeye çalışınız.

Kendi nefsi dürtülerinin esiri olarak Alimlerin ictihadları arasında bir ondan bir bundan beslenerek nevi şahsına münhasır bir yol tutturanlara karşı İmam Ahmed; Alimlerin içtihadları arası ve hataları arası gezinmek zındıklıktır diyordu.

Peki bizim günümüzün islami ahlaktan mahrum ihlaslı cahillerinin hem de akide alanında bir o alim bir bu alim, bir önceki seleften bir kesit alarak veya bu bizimkinin mürcie ve casus olmadan önce kastetiği gibi diyerek, kendilerine farklı bir yol tutturan kesim için neler derdi ki İmam Ahmed? Vallahul Müsteaan.

Ey ilim talibi olan kardeşim şunu bil ve göz ardı etme ki; Hikmet, kuru ve ezberi bilgiden ibaret değil, ezber ve öğrenme ile beraber, o bilginin maksadını yakalayarak ve gerekli zaman ve zemin ile muhatabı da dikkate alarak sıhhatli olan neticeye ulaşmaktır.

Her ilaç hastalık için iken, her ilaç her hastalığa uygulanmaz. Belirli bir ilaç belirli bir hastalık için uygun olsa da, hastaların yaşını, kan basıncını, sıhhat durumunu, tansiyonunu ve diğer etkenler gibi hatta hastanın içtimai ve sosyal durumunu teferruatlı ve güzel bir teşhis ile değerlendirmeye tabi tutarak ilaçla tedavi yöntemine geçmektir, hikmet sahibi olmak.

Hikmet ilim ehlinin karıdır. Alimlerden ve rabbani ilim talebelerinden uzak kalma. Mesele satırlarda ki yazılara ulaşmak değildir. Mesele onu özümsemek, algılamak ve maksadını yakalayabilmektir.⁶

Hem hadis kitaplarımız ve hem de tarih kitaplarımızda aktarılmış olan ve Allah Rasülü (s.a.v)'den nakledilen şu rivayet ne kadar da dikkate şayandır.

Adamın bir tanesi bir seferde iken yara almış ve Medineye dönüşte geceledikten sonra sabah kalktığında ihtilam olduğunu farkederek ne yapması gerektiğini sormuştur. Sormuştur, çünkü yarası vardır ve guslettiği takdirde su ile temasın zararı sözkonusudur. Teyemmüm edecek olsa gusül hükmünü alır mı? Aldığı cevap malumdur. Zira ihtilam vardır ve gusül farzdır. Su vardır ve teyemmüm haramdır. Gusül etmesi söylenir. O kişi gusul alır ve su ile temasından kaynaklanan bir takdir ile vefat eder. Mesele Allahın rasülüne (a.s) anlatılır ve Allahın rasülü (a.s), hikmetsiz davranarak ille de su ile gusül diyenleri şu sözleri ile kınamıştır; "Kateluuhu Kaatelehumullah" (Onlar onu öldürdüler Allah'ta onları öldürsün)

Bu noktayı düşünmek lazım. Hz. Ömerin hırsızlık yapan köleye el kesme cezasını uygulamaması, kendi döneminde valilerinin Ehli Kitabın kadınları ile evlenmelerini yasaklamış olması ve menetmesi de hikmettendir.

İlmi de güzel elde etmek lazımdır. Kelimelerin benzeşmesi, halin ve hükmün benzeşmesini gerektirmez.

Görmezmisin ki, Alemlerin rabbi (c.c), hepsi kafirler olarak ateşi boylayacak olmalarına rağmen, kafirleri grup grup farklı kategorilere ayırmış ve ahkamlarında değişiklikler takdir etmiştir. Hepisini dünyada ki hükümlerinde aynı kefeye koymamıştır. Genel anlamda hepsini Cahiliyye ismiyle nitelesede, mecusisini, hristiyanını, yahudisini, Müşriğini ve diğerlerini ayırmıştır. Yine Allahın rasülünün (a.s) gözünde, Müşrik olan Ebu Cehil ile Ebu Talib aynıymıydı. bunu iddia edecek kimse olabilir mi?

Allahu Teala'nın biz müminlerden istediği ittibadır ibtida' değil.⁷ Bize düşen tabi olmaktır ve Allahın Rasülünde (a.s) bizim için güzel ve mükemmel örneklik vardır.

Şimdi,

Bu kısa girizgahtan sonra değineceğimiz mesle şudur;

⁶ Bu hususta imam Şatibi'nin (rh.a), gerek El Muvakafat gerekse se diğer eserlerin şer'iat ve hükümlerde amaçlanan maksatlar ile alakalı bölümlerden yeteri kadar faydalanılabilir.

⁷ İttiba: Gösterilmiş olana tabiiyyet, ibtida: Yenilikler çıkarma, evvelde örneği olmayan bir yenilik icat etmedir. Bidat kelimesi ile aynı kökten türemiştir.

İslam hükümlerinin halihazırda uygulanmadığı ve kurulu düzeni islami olmayan bir beldenin kendisine ve içerisinde ikamet etmekte olan ahalisine verilecek olan hüküm nedir? Bu hususta Ehli Sünnet vel Cemaat olarak "Kitap" ve "Sünnet" in bizi kendisine yönlendirdiği sahih metod nasıldır?

Hangi mesele olursa olsun, Allahu Teala'nın müminler için belirlediği bir sınır vardır ve mümin olanlar bu sınırın ötesine geçemezler. Geçtikleri takdir de haddi aşanlar zümresine kaydedilirler ki bu, hafızanallah kaçınılması gereken bir felakettir. O sınırdan Hucurat suresinin ilk ayetinde bahsedilmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

Ey iman edenler ! (Hiçbir işte) Allah ve rasulünün önüne geçmeyin ve Allah'tan korkup sakının. Şüphesiz Allah işitendir, bilendir. (Hucurat 1)

Müminler hangi meseleyi değerlendirmeye tabi tutarlarsa tutsunlar, Allah ve rasulünün hakkında açıklama da bulunduğu bir hususta Allah ve rasulünün önüne geçemezler. Ayette ki "لَا تُقَدِّمُوا" ifadesi hem "Allah ve Rasulünün önüne geçmeyin" hemde aynen "Allah ve rasulünün önüne herhangi bir şeyi geçirmeyin" anlamlarının ikisini de kast eder.

İlim ehli, hakkında şer'i bir beyanın bulunduğu hususlarda içtihad mahal olmadığı hususunda müttefiktirler. Onun için şer'i bir usul kaidesi olarak "mevridi nass'ta içtihad mesâğ yoktur" diyerek bunu kayıt altına almışlardır.⁸

Şer'i bir beyanın olduğu herhangi bir mesele de şayet bir içtihad var ise, bu içtihad olsa olsa ya o şer'i hükmü kavrama adına bir yorum, ya şer'i hükmün gerektirdiği herhangi bir teferruatta ki mesele ile alakalı bir içtihad olabilir. Yoksa içtihadın o şer'i beyanı iptal etme veya ona zaman belirleme gibi bir işlev hakkı yoktur. Bu tür içtihad, her ne kadar cinsine göre sahibini herhalukarda ecirlendirecek olsa da haddi zatında batıl ve yersizdir. Metruk olmaya mahkumdur.

Şayet herhangi bir nass mevcut değil veya var olan delilden habersizlik durumu söz konusu ise, bu durumda içtihad gündeme gelecektir ve içtihadların da "İcma" mertebesine ulaşmadığı müddetçe kati bir bağlayıcılığı özelliği bulunmayacaktır.

Asıl konumuza geri dönecek olursak, mesele, İslamın Ahkam'ının yürürlükte olmadığı bir beldenin ve onda ikamet edenlerin alacakları hüküm

⁸ Bu kısmın özellikle zikredilmesi, İmam Ebu Hanifenin, Hristiyanların Kelime-şehadeti dile getirmelerini yeterli görmemesi ve onların " Ve İsa'da Allahın rasulüdür" diyerek İsa (a.s)'ın peygamberliğine şehadetlerini de şart görmesi hususu bağlamında ele alınmıştır.

bazında, şer'iatta neler varid olmuş ve temel referanslarda hangi şeylerin zikri geçmiş onu analiz etmek gerekecektir.

Öyleyse Kitap ve Sünnette Darul harp, Darul İslam, Darulküfür, Darulcahiliyye, Darulbağy, Darulistila gibi kavramların zikri geçmişmidir. Detaylı bir araştırmaya sonucu bu kavramların nitelik olarak değil de kavram olarak - Kitap ve Sünnette irdelenmediğine şahit oluyoruz.

Kitap ve Sünnet'te kavram olarak değilde özellikle vasıf ve nitelik olarak bu durumlar hakkında ipucu bulma imkanına sahip olduğumuza göre, değerlendirmelerimizde kavramlardan ziyade vasıf ve nitelikleri dikkate alma durumunda olduğumuz gerektiği hususu daha belirgin bir hal almaktadır.

Bugün halkı müslüman olan ülkeler diye kendilerinin kastedildiği beldelerin hükmü nedir ve Ahalisi ne durumdadır?

Sistem olarak şayet islam ile hükmediliyorsa islami sistem, hükmedilmiyorsa islami sistem olmadığı hususu aşikar bir hakikattir. Bir cahili sistem durumu söz konusudur.

Darul harp veya Darul İslam meselesi gündeme geldiğinde yapılan araştırmalarda çok farklı kavramlarla da karşılaşırız.

Darul harp, Darul İslam, Darul küfr, Darul cahiliyye, Darul istila.

Bu gibi kavramlara yoğunlaşarak ve herbirinin hem tarifi hem şer'i, hem de tarihi analizlerini yaparak çok yoğun bir analize dalecek değiliz. Buna gerek olduğunu da düşünmüyoruz.

Zira kavramlardan yola çıkarak ve kavramların anlam ve içeriğine uyumlu kısımlarını zamana ve mekana kıyaslama usulüyle meselenin haliine yönelmek müşkildir. Zira kavramların teferruatta birbirlerine benzer ve eşdeğer olan hususları neticeye ulaşmada sıkıntı doğuracaktır ve herkes baktığı nokta farklı olduğu içim farklı neticeye ulaşacaktır. Ve bu da arzulanan hayırlı ittifak amacına zıttır.⁹

Kimileri, İslamın ilk davet dönemi şartları gereğince bu beldelelere Darul cahiliyye diyecek ve Darul harp tanımlamasını reddecektir. Zira

---

⁹ Bunu bir örnekle örneklendirecek olursak; farz edelim ki herhangi bir bölgede ki bir Evden bahis açıldı ve o Ev ile Ev halkı hususunda karar vermek icab etmektedir. Onlardan vergi türü bir kesinti almak durumundasınız. Ev denildiğinde bu kelimenin anlamını herkes bilmiş olsa da her Evin bir olmadığı kesindir. Tuğla ve kerpiçten yapılmış bir Eve de Ev denir. İki katlı olan bir yapıya da Ev denir. Ama buna Dupleks Ev denildiği de vardır. Hakeza Tripleks Evler de Ev staüsündedir. Aklınıza bir de Villa gelir. Müstakili, apartmanı, prefabrik olanı v.s... şayet siz isimler üzerinden yola çıkarsanız tarışma uzayacaktır. Zira bütün bu yapıların, oda, mutfak, salon, hol, balkon, w.c gibi teferruatta müşterek olan ilişkileri vardır. İşte bu durumda kastımız, tarifler içerisinde boğulmaktansa, Evin ehlinin hallerinin, durumlarının ve gelir giderlerinin dikkate alınarak bir hükme bağlanmış olmasıdır. En isabetli ve adil olan yaklaşım budur.

Medinede ki hicret sonrası İslami devletin inşası akabinde ancak Darul harp kavramının gündeme gelebileceği tezini savunacaktır. Bu görüşünü delillendirme de çok da zorlanmayacaktır. Zira bu görüşe göre darulküfr, İslamın hükmedildiği toprak parçasıdır. Darul harp ise ancak Darul islamdan sonra gündeme gelebilecek olan bir kavramdır.

Çünkü, İslam hükümlerinin icrası ile bir belde Darul İslam olur. Ve Darul İslam var olduktan sonra kafirlerin durumları hallerine göre değişiklik arzeder. Kimisi İslam devletinin bir ferdi olarak anlaşmalı olarak ve kendilerine has hükümler ile İslam toprak parçalarında varlığını sürdürebilecek olan zimmet ehlidir ve bunlara ehli Zimme denilir. Kimisi ise gerek İslam devletine cizye vererek ve gerekse İslam devletinden eman elde etmiş ve anlaşmalı emniyette bulunan müste'menlerdir. Kimisi ise, İslam devletinin daveti ile iman etmediği gibi ne zimmi hükmüne ve ne de cizye veya anlaşmalı olduğu için eman hükmüne dahil olur. Reddeder inkar eder ve İslami sistemin yayılımına da karşı durur. İşte bu durumda olanların yurdu Darul harptir. İslami devlet başkanı onlar için savaş hükmünü ilan eder ve o durumda da Darul harp hükmü onlara icra edilir. Malları canları bulunduğu yerde helaldir. Her ne kadar içtihaden hatalıda olsa işte bu duruma has olarak bayı Hanefi müçtehidleri muharipleri zayıflatmak ve İslam devletini kuvvetlendirmek adına onlardan faiz dahi alınabilir ve kesin kazanma durumu söz konusu ise kumar dahi oynanabilir görüşüne gitmişlerdir.¹⁰

Kimileri de, bazı Alimlere göre "Daha önce İslam hükümlerinin icra edildiği bir toprak parçası artık bir daha Darul İslam olmaktan hiçbir şekilde çıkmaz" içtihadına tabi olarak kalkıp ezanların açıktan okunması gerekçesiyle Darul İslam tanımı yaparsa ne diyeceksiniz? Sonuçta hatalı dahi olsa doğru addettiği bir içtihadı müntesip olması onu geçerli bir tevil sahibi yapmaz mı? Siz sadece bu içtihadı intisab etmişliğinden kaynaklanan bir durumun neticesi olarak Türkiye ve İslam beldelerine Darul İslam hükmü verenlere hangi hükmü vereceksiniz? Kafir mi? Sapık mı? İstikamet üzere mi? Hatalı mı?... Ya da Şer'iat gerçekten onlara bir hüküm vermenizi emretmiş mi? Akledenler de bilir ki elbette hayır.

İslam, kavramlar uçuşturma yarışına sokmaz müslümanları. Vakıa'ya ve Vakıa'nın fıkına yönlendirir. Vakıa fıkına yönlendirir ve içinde bulunan

¹⁰ Bugün Avrupasında, Türkiyesinde, Fas'ında, Tunus'unda veya Darul harp diye isimlendirdiği beldelerde şahsi menfaat için habire alabildiğine faiz yiyen, kafirlerin malları ve canları Darul harp de helaldir diyerek kocaman kocaman güzel sakallarıyla domates ve patlıcan çalan müslüman gençler, kafirlerin açık seçik kadınları bizim cariyelerimizdir diyerek, onlara sahip olmak şöyle dursun kendilerine "Şiiiiıştt bir baksana" dahi demeye güç yetiremediği cariyesine (!) işte bunlar bizim cariyelerimiz diye sözle sarkıntılık yapanlar nerede ve hangi konumdadırlar. Hicret ederken dahi Hz. Ali'yi kafirlerin yanında mal ve mülk olarak emaneten koruduğu emanetlerini yerine geri versin diye ölümü pahasına onu geride bırakan peygamberin (a.s), Darul harp'teyiz diyerek kafir gördüklerinin mallarını gasp eden ümmetinin bu fertlerinin varlığı içler acısı değildir? Kulakları çınlasın. Allahtan korkun. Ne olur ! Allah'tan sakının.

Vakıanın haline ve durumuna göre hüküm belirler. Şayet Kuran ve Sünnet bu isimlendirmede bir yönlendirmede bulunmamış ise şayet sen istediğin gibi hüküm vermekte hürsün. !!! Bu hükmün, hiç bir zaman müslümanlar için herhangi bir bağlayıcılık hasletini üzerinde bulundurmayacaktır ve neticesi bağlamında hesabını rabbine verirsin. İslamdan buna ne? Ve diğer müslümanlardan buna ne? İctihad seviyesine ermiş olsan bile senin bu isimlendirmenin İslamda ki yeri ne? Burası iyi anlaşıla inşaallah.

Onun için Yüce Kitabımız, Ebu cehili ismen anmadı. Ümeyye bin Halefi ve Nadr bin Haris ile As bin Vail'i ismen zikretmedi. Firavun yerine Ramses demedi. Vakıaya dikkat çekerek vasıflara ve niteliklere dikkat çekti. Firavun dedi, tağut dedi, küfrün elebaşlarının isimleri saymadı da Mele' diyerek, küfrün önderleri için "Eimmetel küfri" dedi.

Fakat buna rağmen Alimlerimizin özel isimlendirmeye gitmeleri ne anlam teşkil ediyordu. Başlar tacı olan Alimlerimizin isimlendirmesinin amacı, aynen diğer hükümlerde olduğu gibi tanımlama ve birbirlerinden ayırt edebilme kolaylığı ile ictihad etmeleriydi. Sahabe'nin ilim literatüründe, farzı ayn, farzı kifaye, hanefilerde ki vacip anlayışı, sünneti müekke ve ğayri müekke, müstehap ve mendub yine diğer ulumul kuran veya ulumul hadis, usulül fikh kavramları ve sıralama ile ayırıştırma metodu ne kadar mevcuttu. Aynen bunun gibi bu hususta da alimler ayırıştırma adına, kolaylık olması adına bu isimlendirmeleri yapmışlardır.

Malesef bir takım müslümanların, alimlerin kastettiği tanımlama kolaylığını gözardı ederek ve vakıayı dikkate almaksızın kavram kargaşasında bocalamaları ve haddini aşan ihtilafları, bu ümmetin fertlerinin sadece vakitlerini öldürmemiş bilakis onların hakikatı yaşama durumundan uzak kalmalarıyla beraber birbirlerine buğz etmelerine sebebiyet verecek fitnelere düçar olmalarına sebep olmuştur. Ümmeti ve fertlerini bu duruma soktukları için şüphesiz bu ümmetin rabbi onları hesaba çekecektir.

Yine kimilerine göre bu beldelerin hükmü Darul Ccahiliyye'dir. Zira ya İslam vardır ya da cahiliyye. Bunlarda kendilerince isbatta çok zorlanmazlar.

Yine kimilerine göre Darul küfr. Zira küfrün ahkamı geçerlidir. Bunlarda delilleri serd etmeye muktedirler.

Kimilerine göre Darul harptir. Zira İslam vardır ve bunlar İslamdan yüzçevirmişlerdir.

Kimilerine göre Darul İstiladır. Ve İstila hükümleri geçerlidir. Zira İslam'dan sonra küfrün sadece siyasi kuvvetçe üstünlüğünden ve müslümanlara karşı siyasi otorite ile baskın bir zulüm ve sindirme operasyonu ile müslüman halkı zayıflatmış olmarından bahsedilebilir. İslam ahkamdan sıyrılmış, yasama, yürütme, yargı, ordu v.b güçleriyle de küfrün hakimiyetini sağlamışlardır. Halk

daha sonraları münafıklar ve türlü entrikalarla hakikatten uzak bırakılmış, Allah adıyla aldatılmış mazlumiyyet içerisinde sokulmuştur. Gerekli olan uyardır.

Müslüman halkın önceden islami sistem varken tarihin seyri içerisinde ve savaşlarla meşguliyyet gibi bir çok etki nedeniyle bu hususlara fazla meyil etmemiş olmaları ve gündemlerine bu hususların gelmemiş olmasıyla habersiz kalmaları, islamdan küfre geçiş döneminde halkı haberdar etmek isteyen alimlerin iplerde sallandırılmaları ve sindirilmeleri, Mürcie'nin halk üzerinde ki kötü etkisi, vahiy islamının değil, üzerinden uzun bir zaman geçmiş bir topluluk olarak samimi olsa bile kültürleşmiş islamdan kurtulamamış olması gibi etkenlerde bu halkları etkisi altına almıştır. hakiki ilimden uzak kalmış olmaları da işin cabasıdır. Bu, bu müslüman halkın içinde bulundukları yanlışlarda kasıtsız olduklarının açık delilidir. Farklı bir pozitif etken olarak da bu hususların ele alınması gerekir. Ve bu durumda ancak "İstila hüküm"leri geçerli olur derler. Onlarda görüşlerini isbata delil getirme içerisinde girerler.

Her bir düşüncesinin kendisine istinad ettiği delili vardır. Bu kavramların herbirinin diğeri ile müşterek benzer tali meseleleri mevcuttur. Bu kavramlardan Darul küfr, darul cahiliyye ile benzerlik arzeder. Darul istila ile - yukarıda anlamı ile içtihad neticesi olan - darul İslam da birbirlerine yakındır. Darul harp ise yukarıda kast ettiğimiz anlamda olup şu an ki vakıya en uzak olandır. Ama bütün bunların eş anlamlı kullanıldıkları da vardır.

Burada şu husus gündeme gelmektedir. Yukarıda ki tarifleri yıllardır dillerinden düşürmeyen ve üzerine ihtilaf ederek birbirlerin ayrılan ve kopan müslümanların kaç tanesi bu kavramlar ve bu kavramların cari olduğu yerlerde ki İslami hükümleri araştırmada ona göre amel ettiler.

Hasılı kelimeler, demek istediğimiz şey şudur. Bir beldenin isimlendirilmesinde dikkate alınacak şeyler zamana ve değerlendirme yöntemine göre farklılık arzedecektir. Bu gayet normal bir neticedir. Ama hangi ölçüleri ölçü edinerek endoğru veya en doğruya yakın olan neticeye ulaşabiliriz. Bunu sorgulamamız lazımdır. Kriterlerimiz ne olacaktır.

H.z. Ali'nin (r.a) Mekhul'e yaptığı ve imamı Kurtubi'nin (rh.a) tefsirinde bize aktardığı hikmetli bir sözü vardır. Ali (r.a) der ki:

"Ey Mekhul hakikat sana gizlidir. Ve Ehlinde hakka ulaşamazsın. Önce Hakkı öğren ki sonra ehlini bilesin"

Madem ki herkes bu halkların bir tarafından tutuyor ve o taraftan hüküm vererek değerlendirme yapıyor, bu durumda tutulan tarafa göre pek tabiki farklı sonuçlar karşımıza çıkıyor ve mesele içinden çıkılmaz ihtilaflara sebep oluyor. Bu çıkmaz durumdan kurtulmak için tek ölçü, bize bildirilmiş

olan ölçülere tutunmak ve ona göre hüküm vermektir. Tüm şartlı bakışlardan sıyrılmaktır.

Öyleyse Nass'lara ve Allahın hidayetlerini beğendiği Selefin önde gelenlerine bakmamız lazım. Kuran ve Sünnet öğretisi ile selefin uygulamasında zahire göre hüküm vermenin hak yol olduğunu görürüz. Bunun ötesine geçilmez ve aksi amel görülmedikçe ilk hükme bağlı kalınırdı. Misal olarak Rasulullah (a.s)'ın sahabesinin bir beldeye girdiklerinde, neyi dikkate aldıklarını biz bilmekteyiz. Namaz vaktini beklerdiler ve şayet ezan okunursa, oraya müslüman hükmünü verip geçerlerdi. Ezanı en büyük islam şiarı olarak isimlendiren alimlerde, selefin bu amelinden bunu çıkarmışlardı zaten.

İmam Şevkani (rh.a), bu hususta şu ifadeleri dile getirmektedir.

"Bilki Ezan, İslamın en büyük şiarı ve alametidir...peygamberin hayatta olduğu günlerde ve sonralarında da gaziler, haklarında bilgilerinin olmadığı bir beldeye namaz vaktinin girmesini beklerlerdi. Şayet ezanı duyacak olurlarsa (onlara müslüman hükmünü vererek. Çev) ellerini çeker ve şayet ezanı işitmeyecek olurlarsa müşriklerle savaştıkları gibi onlara savaş açarlardı"¹¹

Peki bu değerlendirme bugün geçerlimidir. Yoksa nesh mi edilmiştir? (!) nesh varsa ne ile nesh olmuştur. Yoksa sadece bir savaş stratejisiydi. Tabi ki biri doğru diğerleri yanlış veya hepsi yanlış farklı yorumlar getirilebilir. Şu an bunun tartışmasına girmeye gerek görmüyoruz.

Şu an içinde bulunduğumuz ortamda ki insanların hali nedir. Bunların bir örneği ve nasıl hükümlendirilmeleri gerektiği hususunda asrı saadetten bu yana bir örneği var mı? Ya da Allahın rasulünün (a.s) asrı saadetinden bu yana adil veya cair/zalim Ulülemr şeklinde değişerek de olsa İslam devletinin varlığı söz konusu idi. Onun için bu isimlendirmelerin kitaplara nakşedildiği çağlarda böyle bir durum söz konusu olmadığı için yeni bir isimlendirmeye mi gerek duyulmaktadır?

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi kavramlar üzeri balıklama dalarak meselenin hallolmayacağı kanaatindeyiz. Bu meselede isimlendirmenin kaçınılmaz olduğu kanaatinde olmadığımız için kafaları karıştırmamak adına isimlendirme meselesine hiç girmiyoruz.

Fakat meselenin hallini beyan için bir hususu dile getirmek ve onun üzerinde yoğunlaşmak istiyoruz. Bu beldelerde ikamet etmekte olan bu insanların, yani Kavmimizin hali nedir bu insanlara hangi vasıflandırmayla bakmak durumundayız. Bunlar vardığımız son netice Ümmeti Muhammeddir.

Yoksa bunlar "Ümmeti Muhammed" değil mi?

---

¹¹ Edderariyyul mudiyye şerhu dürerül behiyyeh fi mesailil fikhiyye. Ezan babı. C.1 Sh: 88-89

Bu kavmimize küfür ümmeti mi diyeceksiniz.

Biz doğru gördüğümüz kanaati beyana geçmeden önce mutlaka gündeme alınması gerektiğini kaçınılmaz gördüğümüz bir husus vardır ki o da şudur;

Farzedelim ki isimlendirmede farklı bir kaç taraf meydana geldi. Muhalif olan görüşlerle hukukumuz ne olmalı? Zira Vakıa da farklı isimlendirmeden kaynaklanan bir netice olarak bazı müslümanların diğerlerini sapıklık, hatta küfr ile itham edecek ve kardeşlik hukuklarını yok edecek kadar ileri gittiklerine şahit olmaktayız. Bu yaklaşımın ne Kuran ne sünnet ne ilim ve ne de İslami adab ile hiç bir alakası yoktur. Bu yaklaşım tarzı ile muamele cehalettir ve ilimden uzaklaşmaktır.

Selefin adabına baktığımız zaman böyle bir yaklaşımın emarelerine dahi şahit olmadığımız gibi açık bir gerçeğe karşı karşıya kalırız.

Mesela selefimiz, haklarında hadis bulunduğu halde hariciler hakkında farklı iki tanımlamaya gitmiştir. Kimi sahabe onları tekfir etmiş kimiside tekfir etmemiştir. Fakat bu onların hiç birisinin diğerine en ufak bir şekilde yüklenmesine sebebiyet vermemiştir.

Yine namazın terkini mutlak küfür ve irtidat gören İmamı Ahmed (rh.a), namazın terkini günah görerek onların müslüman olduklarına hükmeden diğer Alimlere hiç ses çıkarmamıştır.

Zalim Haccac'ı kafir olarak gören selef İmamının şu sözü ne kadar manidardır. " Şu kufeli olupda, Haccac'ı kafir değilde zalim diye isimlendiren kardeşlerimizin hali ne acayıptır.

Bu mesele kesinlikle müslümanların ihtilaf ve tefrikasına sebebiyet verecek bir mesele değildir. Aksini icra eden ya gaflete düşmüş ihlaslı cahildir yada haindir. İlim talebesi müslümanlar ihlaslı cahilleri uyarmalı ve yanlıştan sakındırmalıdır.

Diğer bir hususa gelince;

Şayet bu ihtilaf meselesinde tarafların ellerinde herhangi bir delilleri var ve ona istinad ediyorsa, hiç bir şekilde bırakın tefrikayı birbirinden soyutlanma, ve hata ediyorlar demenin dışında KINAMA dahi söz konusu olamaz.

Bizim selefimizin içerisinde, efendimizin amcası Ebu Talib'in müslüman olduğunu iddia eden ve buna delil getirmeye çalışan zümreler olmuştur. Bu bahsettiklerimiz Ehli sünnettendirler ve kesinlikle iman ve ameli Ehlibeyt soyuna bağlama sapıklığında olupda Ebu Talibi Sahabenin en faziletlisi olarak addeden Şia ile de uzaktan yakından hiç bir alakaları yoktur.

Ebu Talibin müslüman olmadığı meselesi Ehli Sünnette katilik ifade edecek kadar kesin olsa da, Ebu Talibin müslüman olduğu kanaatinde olan görüş sahiplerine diğer ehli sünnetin görüş sahipleri hiç bir zaman "hata etmişlerdir" demekten öteye gitmemişlerdir.

Efendimiz (a.s)'ın ebeveyni hakkında hadisler ve tarih kitaplarında geçen nakiller olmasına rağmen, İmam Suyuti (rh.a) gibi, onların müslüman olarak öldüklerini isbat için -hatalı olmasına rağmen- kılı kırk yararak istidlale yeltenmesine ne diyeceğiz.

Zira hüküm onların müslüman ve mümin olup olmadıklarıdır. Bu hususta varid olan delilleri -haberlerde nesh olmamasına rağmen- nesh dahi diyecek ve senedinde ki tutarsızlıklara rağmen efendimizin (a.s)'ın ebeveyninin öldükten sonra tekrar diriltildiklerini ve iman ettiklerini isbata kalkmak şekliye müstakil bir eser dahi yazacaklardır.

İmam Beyhaki (rh.a) bu hususta oldukça gayret sarf edecektir. Bu meselede onlara katılan katılacak ve aksine delillere tutunarak doğrusu budur diyen taraftakilerde kendi taraflarında yer alacaklardır. Peki, hangi birisi diğerine hatalı demekten öteye geçmiş ve sen kafire müslüman dedin hükmü bağlamında tekfire yeltenmiş, sapık diyecek kadar ileri gitmiş ve onun şahsından sakındırmıştır. Böyle bir durum söz konusu dahi değildir.

İşte bu terbiye İslamın bizde görmek istediği ihtilaf terbiyesi olup, selefimizde var olan edeptir. Ehli sünnetin bu terbiyesi ile terbiye olunmalı değil mi?

İhtilafta dışlamanın söz konusu olmadığı hakikatını beyan ile şimdi deliller ve doğru gördüğümüz kanaatin serdine geçelim.

Yukarıda dediğimiz gibi bunlar Ümmeti Muhammed mi değil mi?¹²

Bugün halkı Müslüman diye isimlendirilen memleketlerin halkları, her ne kadar yanlışlara düşmüş olsalarda, bu onların hiç bir zaman asli kafirler gibi olmayacakları hakikatının iptal etmez.

Bunlar,

Üzerlerinden uzun bir zaman geçmiş olması ile ilahi emanete hakkıyla sahip çıkmak şuurunu kaybedenlerdir,

Aslı ve astarı olmayan geçersiz teviller ile bir takım cahili unsurları İslamdan zannetmek yanlışına gömülmüş ve İslamın temel referansları olan kuran ve sünnetten uzaklaşarak " Sizden öncekilerin yoluna adım adım " uyacaksınız" ifadesinde belirtildiği gibi çıkmaza düşenlerdir,

---

¹² Ümmeti Muhammed kavramı, takdir edersiniz ki İslam ümmeti kavramına denktir.

Tarihin seyri içerisinde kavramların karışmasıyla, Ehli Sünnetin sapık dediği ve batıllığını ortaya koyduğu Mürcie zihniyetine kurban gitmiş ve hocalarının dahi bu kavramların içerisinde yol bulamaz bir vaziyette bocaladıkları bir yanılgı içerisinde kurban gitmişlerdir,

Yine Bunlar, asılsız tevil ve saptırıcı imamların İslami söylem üzerine batılı inşa sapıklıklarına kurban gitmiş ve ilimden uzak bir halde kalmış topluluklardır,

Bunlar İslam ve kuran denilince yüzlerini gevşeme alanlardır,

Kendileri Peygamber dedi ki denildiğinde, edepsizleşmeden dinleyenlerdir,

Atalarından aldıkları mirasyedi bir dinden ğayrısına şahitlik dahi edememiş olanlardır,

Kabeye can kurban şuuruyla Mekke ve Medine'ye canı gönülden sevdalananlardır,

Çocukları kuran okumayı öğrensin diye ellerinden geleni yapanlardır,

Nuru Muhammedi denildiğinde, gözlerinden aşağı yaş boşalan ve içleri ürperenlerdir,

Bunlar kendilerine kafir denildiği zaman savaşa tutunacak kadar İslama bağlılık hissi taşıyarak kendilerini İslama nisbet edenlerdir.

Evet bunları çoğaltmak mümkündür ve bunların ekserisinin böyle olduğu malumdur. İçlerinde ki halleri bilinen ve şirkin önderliğini yapan, batı sevdalı ve küfrün delisi olanlarıda bunlara katmak yanlışına düşecek değiliz elbette. Ne varsa salla sepete mantığının yanlışlığının farkında olmak gerekir.

Peki bütün bunlar ne ifade etmektedir. Ulaşmak istediğimiz netice nedir?

Bu hasletler, bunların hiç bir şekilde aslıi kafirler gibi olmadıklarının açık delilidir. İlminde ve imanında insaf sahibi olanlar bunu ikrardan kendilerini alıkoyamazlar. İmanın ve tevhidin gerçekleşmesi adına diğer delillerin serdi ile bunların şer'i maksatla arzulanmış olan tevhidi toplum olmadığını da kabul ederiz. Bu da açıktır. Öyleyse netice olarak ifade edeceğimiz ve doğru gördüğümüz "Hal"in ifadesi ve Vakıanın izahı şudur;

Kavmimiz, Tevhidin aynası olan asrı saadet misali bir toplum değildir, bunu ikrar ederiz ve İslam toplumundan çok cahiliyye toplumun belirtilerini taşıdığını da ikrar ederiz. Bu karmaşıklık içerisinde de olsa, izhar ettikleri yanlışlıkların eğlbiyyetinin en fazla sapıklık olarak nitelendirilebileceğini

ifade etmemiz gerekmektedir. Tabi ki bu çoğunluğuna nisbetle böyledir. Açık küfrü beyan olan fiileri, kabirden yardım dileyenlerinin azlığı gibi sınırlıdır.

İslami emareleri şirk emarelerinden fazladır. Ne kendilerinin neye nisbet ettikleri bilinir. Bu toplum Ümmeti Muhammed'dir ve üzerinde taşıdığı yanlışlıklar az denemeyecek kadar olsa da zahirde küfrü gerektiren fiillerin azlığı onları ümmeti Muhammed olmaktan çıkarmak için yeterli sebep değildir.

Bir toplumda sakalsızların çokluğu, başı açık olanların hali ve buna benzer fiili küfür olmayan ameller, onları kafirler olarak nitelemek için yeterli değildir.

Neden mi?

Çünkü; Hz. Musa (a.s)'ın kavmi,

Deniz mucizesini görmesine ve Allahın bu ilahi Mucizesine gözleriyle şahitlik etmelerine rağmen, iki çeşit yemeğe tahammül edemiyoruz diye Hz. Musa (a.s)'a karşı isyanlarını açıkça ortaya koyacakları ve Musa (a.s)'a sırt çevirerek Mısır darulküfrünü tercih edecekleri ve bözlelikle açık küfür amellerini izhar edecekleri vakte kadar,

Deniz, Taş yarılmaları ve su fışkırmaları, Bildircin ve Kudret helvası Mucizelerini görme, elleme, koklama ve tatma imkanına sahip olmalarına rağmen Hz. Musa (a.s)'ın Tur'a gitmesinin akabinde hemde Harun (a.s) gibi bir peygamber içlerinde olmasına rağmen doğrudan Allahtan ğayrı Buzağı'yı ilah edinip tapınacak ve açık küfür amellerini izhar edecekleri vakte kadar,

Hz. Musa (a.s)'a ile Tur'a kadar gelecek kadar yakın ama " Allahı bize göstermedikçe sana inanmayız" diyecek kadar sapıklığın içerisinde gömülmüş ve onun peygamberliğini sorgulamak durumuyla zalimliklerini izhar edecekleri vakte kadar,

İçlerinde Cihad ile uzaktan ve yakından yakınlık olmamasına rağmen aleni olarak Allahu Teala'nın kendilerine Cihadı emretmesi ve akabinde " Ey Musa sen ve rabbin gidi savaşın, biz burada oturup bekleyeceğiz" diyerek kalblerinde ki imansızlık küfrünü açıkça ortaya koyacakları vakte kadar,

Evet bütün bu küfür ve isyan hallerini kendileri vakti gelince ortaya koyuncaya kadar Hz. Musa (a.s) onları " İman testi "nden geçirmeksizin ve onların kendilerini Yusuf (a.s) aracılığı ile Yakup (İsrail) aleyhisselama nisbet etmelerini kabul etmiş ve onları Ümmeti İslam kefesine sokmuştur.

Halbu ki onlar sonradan küfre göğüs açmış olanlar değillerdi. Musa'nın (a.s) daveti öncesinde, esnası da, sonrasında, bu içlerindeki ortaya koyuncaya kadar aynıydılar. Ama Musa (a.s) onların kendilerini Yakuba nisbet etmeleri

benim için yetmez, önce bir araştırma ve hallerine vakıf olmam lazım gibi bir yolu yol edinmedi.

Onlardan kimisinin Hz. Musa ile yola çıkmış olmasına rağmen iman adına hiç bir kaygıda taşıyor değillerdi. Tek dertleri, Firavun'un zulmünden kurtulmaktı. Onun için Musa (a.s)'ın kavminden - özellikle yaş bakımından ileri olanlar- Musa (a.s)'a karşı haddi aşacak ve "ne oldu ki ey Musa! Seninle geldik ama hala eziyet görüyoruz" diyerek Musa (a.s)'ın davetinden zerrece nasibleri olmadığını ortaya koyacaklar ve küstahlaşacaklardı. Aslında bunlar daha önce analiz edilseydi olmazmıydı haşa? O kavme gösterilen bu kucaklayıcı ilahi yaklaşımın hikmeti ne idi ki, Alemlerin rabbi öyle takdir etmişti.

Ve Rabbimizin (cc) Musa (a.s) aracılığıyla o kavme gösterdiği bu kucaklayıcı yaklaşım ve merhamet bizim bu kavmimiz için neden geçerli olmasın ki, bizim kavmimizin israiloğullarının Mısırda ki hallerinden daha beter olan neleri var. Ümmeti Muhammed'in haliyle Ümmeti İsrail'in hallerini kıyaslamayı siz kardeşlere bırakıyoruz. Hangisi daha ehven bir kıyaslama yapsınlar.

Alemlerin rabbi olan Allah azze ve celle Hz. Musayı (a.s) risaletle görevlendirir görevlendirmez onu Firavun'a göndermiştir. Ve davetinin üzerine inşa edildiği iki temel husus vardır,

1. Firavun ve etrafını Tevhide davet,
2. İsrailoğullarına hürriyet.

Ta ki onlar, kendiliklerinden Sapıklık ve küfürlerini izhar edinceye kadar ki Allahın onlar hakkında verdiği hüküm "İsrailoğulları" idi. İsrailoğulları demek ise "müslüman Ümmeti İsrail" anlamına geliyordu. Bu da ilim ehlinece reddilmeyecek bir husustur. Nasıl ki onlar kendi hal ve hükümlerini gerektirecek fiilleri ortaya koyuncaya kadar Ümmeti İsrail iseler, Bu ümmet te hakeza Ümmeti Muhammeddir.

Malesef ki malesef, bu durumda olan topluluklar için "Akidelerini bilmediklerimize La ilahe illallah - Muhamedun Rasulullah demek ve namaz gibi İslam alameti görsek dahi müslüman demeyiz kanaatinde olan bazı müslüman kardeşlerin varlığı bir gerçektir.

Fakat bu görüş ne Kuranın ve ne de Sünnetin açık ve zahiri beyanından elde edilmiş bir görüş değildir. Belki bazı içtihadlar dikkate alınarak zımnen çıkartılmış bir kanaattir.¹³ Hata veya doğru olma ihtimali ve belirli bir zamana özel geçerli olma gibi hasletleri üzerinde taşımaktan da öteye geçemez. Hiç

---

¹³ Zira ne açık bir ayet ve nede açık bir hadis sözkonusu olmadığı gibi, şer'iatın açık ve zahiri delilleri muhkem olmak üzere Kelime-i Tevhidi dili ile dile getirmiş olanlara aksi varid olmadıkça müslüman muamelesi yapmayı gerekli ve şart görmek ve göstermektedir.

bir zaman Ehli Sünnet vel cemaatın asıl görüşü olmamış ve Allah teala dinini kıyamete kadar koruyacağı için kıyamate kadar da olmayacaktır.

Bu görüşün sahipleri, görüşlerini isbat serdinde ne ayet ve de hadis getirebilirler. Belki bir içtihad, belki kendilerince hikmetli yaklaşım belki de başka bir şey, ama nass olması mümkün değil, asıl olması mümkün değildir.

Bunların getirdikleri delillerinden sadece bazılarını aşağıda zikredecek ve irdeleyeceğiz inşaAllah.

Bu kardeşlerin düşünceleri, ancak hallerine vakıf olmak ve sorgulama yaptıktan ve iman test'inden geçirdikten sonra haklarında hüküm vermek şeklindedir. Bizce bu görüş, güneş nasıl ki bulutsuz bir havada öğle vakti tepede ne kadar net, açık ve berrak ise bu görüşün hatalı olduğu da işte o kadar net, açık ve berraktır.

Aşağıda ki ayete kulak kesiliniz.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتُ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَصَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

" Ey iman edenler! Allah yolunda harekete geçtiğiniz zaman, her şeyi iyice araştırın. Size Müslüman olduğunu bildirene, dünya hayatının geçici menfaatini dileyerek, "Sen iman etmiş değilsin" demeyin. Asıl çok ganimet, Allah katındadır. Bundan önce siz gerçekten böyle idiniz. Allah size iyilikte bulundu, (o halde) iyice araştırıp anlayın, Allah yaptıklarınızdan gerçekten haberdardır." (Nisa 94)

Şayet birilerinin birşeyleri araştırılacak ve sorgulanak, hallerine iyice vakıf olunacak ise, bu, iman ettim diyene önce "iman etmiş değilsin" diyerek imanını araştırmak değil, onları müslüman görmemekle ortaya çıkacak fesadları engellemek için araştırma yapılır. Onlar hakkında haksızlığa sebep olmamak ve zulmetmemek için araştırma emredilir.

Siz de takdir edersiniz ki bunlar farklı şeylerdir.

Onlar islami iddia ettikleri halde onları müslüman görmemek onlara yapılacak bir haksızlıktır ve müslüman değildir denildiğinde üzerine terettüp eden bir çok hukukla onlara muamele etmekte haksız bir hükümle nice yanlışlıkların altına imza atmak olur. Sizin müslüman değilsiniz dedikleriniz müslüman iseler ne yapmış olursunuz. En iyi ihtimalle fasık olursunuz ve ötesi de vardır.

Rasulullah (a.s) " Müslüman sövmek fasıklık, onu öldürmek ise küfürdür"¹⁴ buyurmuştur. Bir müslümanın tekfiri ise onu öldürmekten daha da büyüktür.

Biz müslümanlardanız diyenlere, "Hayır müslüman değilsiniz" diyenleri kınayan rabbimizin (c.c), peygamberi aracılığıyla bize gösterdiği uygulamada da, "Kalbini mi yardım baktın ki" tehdidi ile bu kapının kapanmasının amaçlanmasının mevcudiyeti vardır.

Yine insanların "İman Test"ini emreden bir ayet vardır ki o da, onların gerçekten müslüman olup olmadıklarını anlamak ve iman iddialarını iptal adına bir araştırma değil, müşriklerle yapılmış bir antlaşmaya ihanet etmemek adına onların haline vukufiyet için emredilmiştir. Yine sorgulamakta ki amaç, müslüman olduğunu iddia nedenin zarardan beri olmasını temin ve müşriklerle yapılmış olsa dahi antlaşmaya muhalefet etmemiş olmaktır. Medine'ye hicret eden kadınların Mümtetine suresinde bahsi geçen imtihanları ile alakalı ayet şu şekildedir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَأَمْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ

" Ey iman edenler! Mümin kadınlar hicret ederek size geldiği zaman, onları imtihan edin. Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin." (Mümtetine 10)

Yani sizin onlar hakkında vereceğiniz karar kesin olamaz. Siz zahire ve onların ağızından çıkana itibar ediniz. Şayet iddialarında yalancı iseler, onu bilecek olan Allaktır. Evet, iddialarında yalancı olup olmadıklarını bilmek Allahu Teala'ya aittir. Bizler ise sadece onların kendiliklerinden açık küfür amelinin göstermeleri ile islam dışı olduklarını anlama imkanına sahibiz.¹⁵

Müslüman hükmünü vermek için hangi ayet veya hadis analiz şartı getirmiş ya da ima ile bunu kast etmiştir. Hadislerde de böyle bir şeye rastlamak mümkün değildir.

Rasulullah (a.s)ın bir iman sorgulamasından geçirdiğine yine başka bir rivayette de daha rastlamaktayız. Yine bu da iman iddiasını iptal etme adına bir soruşturma değil, iman ettiğini ispat ile onu faydalandırmadır. Ve iman sorgulaması, kısaca Allah Teala'nın yüceliği ve ilahlığı ile kendisinin peygamber olduğuna tasdiki sorgulanmıştır o kadar.

¹⁴ (Buhârî, İmân 36; Müslim, İmân 116)

¹⁵ Ayrıca: müslüman olup olmadıklarının sorgulanmasına hangi sorular yöneltildi. Kısaca araştırınız. Ulaşacağınız son nokta: "Kelime-i Tevhidi" dil ile tasdik var mı yok mu" dur.

Muâviye İbnu'l-Hakem es-Sülemî anlatıyor: Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm)'e gelip:

Bir cariyem var, çoban olarak çalıştırıyor, koyunlarımı otlatıyordum. Yakınlarda bir koyunumu yitirdi. 'Ne oldu?' diye sorunca, kurt kaptı dedi. Koyunun kaybolmasına üzüldüm. İnsanlığım icabı câriyenin suratına bir tokat vurdum. Bu davranışımın kefareti olarak bir köle azad etmeyi adadım. Onu âzad edebilir miyim?" diye sordum. Hz. Peygamber (a.s) cariyeye:

Allah nerede? diye sordu O:

Göktedir. deyince,

Pekâlâ ben kimim? dedi. Cariye:

Sen Allah'ın Resûlüsün.' cevabını verince, Hz. Peygamber (a.s) bana yönelerek: 'Bunu âzad et, zira mü'minedir.' buyurdu."¹⁶

Hasılı kelim, şahitliğe rağmen imanın iptal meselesi, ya kalbe vakıf olmaktan ya da açık küfrün izharı durumunda olur. Kalblere vukufiyet ise kalblerin rabbine bırakılır, küfrün izharı ise kelime-i tevhidin ikrarından sonra fiili icra edene bırakılır.

Kalblere vakıf olma eylemini de kalblere vakıf olan Alemlerin rabbi münafikun suresinin hemen başında peygamberin peygamberliğine şahadet ettikleri halde şehadetlerini geçersiz kıldığı münafıkların şahitliği için yapmıştır. Hucurat suresinde de iman iddia eden bedevilerin kalblerinde var olanı bildiğinden " İman etmediniz, bilakis teslim olduk deyiniz "¹⁷ diyerek aleyhlerinde beyan buyurulmuştur.

Fakat Allahın rasülü o bedevilere müslüman hükmü vermiş İslam ahkamına uygun olarak onlara karşı duruşunu ortaya koymuştur. Zira Allamul-Ğuyub olan ve göğüslerde olanı bilen Allahu Teala'dır.

Allahın rasülü (a.s) zamanında, kabile kabile iman eden bedeviler olmuştur. Kabileyi bırakın, Allahın rasülü (a.s) hangi kabileden bir ferdi yanına çağırılmış ve iman testine tabi tutarak tağutun tanımını istemiş, isim ve sıfat tevhidini sormuş, itikadi alanlarda analiz etmiş ve kelime-i tevhidi önceden söylemiş olsanda asıl şimdi müslüman oldun diyerek imanına kanaat getirdim demiştir.

Bu Kelime-i Tевhidi dile getiren ve müslüman olduğuna hükmedilmiş, nikahı kıyılmış, cenazesi kılınmış öyle kimseler vardır ki, bunlar belki de bizim cahilimiz kadar alim olamamışlardır.

¹⁶ Müslim, Mesâcid 33, (537); Muvatta; Nesâî, Sehv 20 (3, 18); Ebu Dâvud, Eymân 19

¹⁷ Hucurat suresi 14

Efendimizin (a.s) vefatıyla hemen dinden dönmüş ve Muhammed öldüğüne göre dinin hükmü bitmiştir diyerek dinden irtidat edenleri olmuştur. Kimisi zekatı vermemiştir. Yaklaşık onbir büyük kabilenin irtidatı söz konusudur. Rasülullah (a.s) ve sahabesi, onlar irtidat ve zekatın inkarı gibi açık küfürlerini izhar edinceye kadar onların kelime-i tevhidi ikrarlarını ve namaz ile zekat vermelerini yeterli görmüştür. Bütün bunlar aksi iddia edilemeyecek olan hakikatlerdir.

Yine Allahu Teala" şöyle buyurmaktadır;

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

Eğer tevbe eder, (Şirkin tevbesi olan La ilahe illallah - Muhammedun Rasulullahı ikrar eder), namaz kılar ve zekât verirlerse, sizin dinde kardeşleriniz olurlar. Bilen kimseler için ayetleri uzun uzadıya açıklıyoruz. (Tevbe suresi 11)

Rasülullah özel hallerine vakıf olunmayanlar için genel ve geçerli kaideler koymuştur.

عن ابن عمر رضي الله عنهما أن رسول الله ﷺ قال أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله تعالى (متفق عليه

İni Ömer (ra)'dan şöyle dedi: Rasulullah (sav) buyurdu ki:

"Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasülü olduğuna şehadet, namazı ikame, zekatı eda edinceye kadar insanlarla muharebe etmekle emrolundum. Onlar bunları yapınca kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Ancak İslam'ın hakkı mukabili olmak müstesna. İnsanların (gizli işlerinden dolayı olan) hesapları da Allah'a aittir."

Muttefekun aleyh olan bu hadiste, emrolundum buyuran Allahın Rasülüdür (a.s) ve emreden Allah azze ve celledir. Yani Kelime-i Tevhidi ikrar edenı bırakmayı ve arkada ki küfrünü kendisi izhar etmedikçe ikrarı ile ona müslüman hükmünü vermeyi ve arkasını irdelememeyi emreden Allah azze ve celledir. Bu açık ve kati hükümdür.

Yine başka bir rivayette,

Evs (İbnu Ebi Evs Huzeyfe es-Sakafi) anlatıyor: "Biz Resulullah aleyhissalatu vesselam'ın yanında oturuyorduk. O bize bir kısım kıssalar anlatarak vazu nasihat ediyordu. Derken bir adam gelerek, gizli bir şeyler söyledi. Resulullah: "Bunu götürüp öldürün!" diye emretti. Adam geri dönünce, Resulullah onu çağırdı ve: "Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet

edermisin?" diye sordu. Adam "Evet!" deyince: "Gidin, bu adamı serbest bırakın! Zira ben, insanlarla onlar la ilahe illallah deyinceye kadar savaşmakla emrolundum. Bunu dediler mi, bana onların kanları ve malları haram olur" buyurdu.

Allahın Rasûlünün (a.s) bıraktıklarının ardına düşmek kimin haddinedir. Bir müslümanı öldürmek ise onu tekfir etmekten çok çok ehvendir.

Yine Kütübü Sitte hadislerinde bize aktarıldığı gibi;

Ebu Hureyre (r.a) şöyle dedi: Rasulullah'ın (sav) vefatı üzerine Ebu Bekir arap kabilelerinden irtidad edenler eski küfürlerine döndüklerinde (ordu göndermeye teşebbüs etmişti) Ömer:

- Ey Müslümanların halifesi! Bunlara karşı nasıl harp açarsınız? Rasulullah (sav): "Biz müslümanlar, "LA İLAHE İLLALLAH" diyene kadar şirk ehli ile mukateleye memuruz, kim ki bu şehadet kelimesini söylerse İslam hakkı müstesna, benden malını ve nefsinı korumuştur, hesabı da Allah'a aittir." demişti. Halife cevaben:

- Vallahi her kim Namazla Zekatı ayırırsa, bunlarla harp ederim. Çünkü zekat mali bir haktır. Allah'a yemin ederim ki, bunlar, Rasulullah'a (sav) verdikleri bir dişi oğlağı benden esirgerlerse bundan dolayı muhakkak onların boynunu vururum, buyurdu. Bunun üzerine Ömer:

-Vallahi bildim ki gerisin geriye dönenlerin katli hakkındaki halifenin bu hükmü, Cenab-ı Hakk'ın Ebu Bekr'in gönlünde yarattığı genişliğin eseridir. Bu sayede onlarla savaşmanın hak olduğunu bildim, diye Sıddık'ı tasdik etti.

Burada raşid halifelerin amellerinde de açıkça gördüğümüz, onların "La ilahe illallah deme"yi müslüman muamelesi yapmak için yeterli bir neden olarak gördükleridir. Bu rivayette geçtiği gibi, ne zaman ki onlar küfürlerini gerektirecek bir fiil ortaya koyarlar ve bu bize izhar olur, o zaman hükümleri verilir.

Şayet şer'iatın belirlediği bu genel ve her zaman geçerli olacak olan temel kaide, bir takım gerekçelerle iptal edilecek ve birileri " insanlar şunu da şunu da ortaya koymalıdır" gibi Rasûlün (a.s) sünnetinde mevcut olmayan bir takım kaideler ekleyerek ancak o şekilde insanları İslam çerçevesinin alanına müdahale edecek olurlarsa, bunun ardını arkasını kim tutacak. İslamın belirlediği bu sınır yeterli görülmeyecek ve üzerinde oynamak caiz olacak ise, bunun sınır ve ölçülerini kim ve neye göre belirleyecek. İlimde derinleşmemiş olanların bu işi lakaytlaştırmalarının ve mevcut hakları iptal ile hasıl olacak fitne ve zulümlerin hesabını kim Allaha verecek?

Kim kendi belirlediği ölçü ile diğerlerini ilzam edecek ve ne adına kabullenilmesi gerektiğini iddia edecek. Bunca şer'i delil ve nass'lara uyan kesimleri ne adına kendi görüşlerine tabi olmadıkları için dışlayacak ve hatta sapıklık ve tekfire kadar işi götürecektir. Subhanallahi haza buhtanun azim.

Allahın Rasülü (a.s) şöyle buyuruyor.

قال رسول الله ﷺ : مَنْ صَلَّى صَلَاتَنَا ، وَاسْتَقْبَلَ قِبْلَتَنَا ، وَأَكَلَ ذَبِيحَتَنَا ؛ فَذَلِكَ الْمُسْلِمُ الَّذِي لَهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَذِمَّةُ رَسُولِهِ ، فَلَا تُخْفَرُوا اللَّهَ فِي ذِمَّتِهِ .

Allahın Rasülü (s.a.v)n buyurdu ki;

"Kim bizim namazımızı kılar, bizim kiblemize yönelir, bizim kestiğimizi yerse işte o, Müslümandır".¹⁸

İmam Tahavi (rh.a) meşhur "Tahavi akidesi" diye bilinen güzide eserinde Ehli sünnetin görüşlerini zikrederken bu hadisin de şerhi kapsamında şöyle der;

"Rasulullahın (a.s) getirdiklerini kabul ve itiraf ettikleri ve getirdiği her şeyi tasdik ettikleri müddetçe Kiblemize yönelenleri müslüman ve mümin olarak isimlendiririz."

İbni ebi Izz (rh.a), kitabın şerhinde bu bölümü açarken şöyle bir not düşer;

"(Şeyhin) kible ehlimizden kastı; her kim kabeye yönelerek müslüman olduğunu iddia ederse demektir. İster heva (Bidat) ehlinden olsun ister günahkarlardan olsun fark etmez. Yeter ki Rasül'ün (a.s) getirdiklerini inkar gibi açık küfür durumu söz konusu olmasın."¹⁹

Yine Şeyhulislam İbni Teymiyye (rh.a) bu hadis ve diğerlerinin şerhi kapsamında İmam Tahavi'nin beyanını tasdiklen şöyle der;

نعم نؤمن بأهل القبلة بأهل القبلة، ونؤمن أنهم من أهل الإسلام، ولا نخرجهم من ملة الإسلام،

"Evet, Kibleye yönelenlerin ehli kible olduklarına iman ederiz. Onların ehli İslam olduklarına inanırız ve onları İslam milletinin dışında görmeyiz."

Başka bir rivayete göz atalım;

¹⁸ Hadisi Nesai tahrir etmiştir. Buhari, Ebu Davud ve Tirmizi tarafından da rivayet edilmiş olan uzunca bir hadisin bir parçasıdır. Tirmizi, İman 2, (2611); Ebu Davud, Cihad 104, (2641)

¹⁹ Müellifin (rh.a) de ifade ettiği gibi; açık bir küfrü ortaya koymadıkça...

وَسَأَلَ مَيْمُونُ بْنُ سِيَّاهٍ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ : يَا أَبَا حَمْرَةَ ، مَا يُحَرِّمُ دَمَ الْعَبْدِ وَمَالَهُ ؟ فَقَالَ : مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَاسْتَقْبَلَ قِبَلَتَنَا ، وَصَلَّى صَلَاتَنَا ، وَأَكَلَ دَبِيحَتَنَا ؛ فَهُوَ الْمُسْلِمُ لَهُ مَا لِلْمُسْلِمِ ، وَعَلَيْهِ مَا عَلَى الْمُسْلِمِ .

Meymun ibni Siyah, Enes bin Malik (r.a)'e sordu ve dedi ki; ey Ebu Hamza ! Kişinin kanını ve malını haram kılan şey nedir? Enes bin Malik şöyle cevap verdi; kim La ilahe illallah'a şahitlik ederse, kiblemize yönelirse, namazımızı kılar ve kestiklerimizden yerse işte o kişi müslümanın lehine ve aleyhine varid olan şeylere sahip olmaktadır. (müslümandır).²⁰

Ehli Sünnet vel Cemaat'in kanaati budur ve temel kaide bu şekildedir. Yukarıda ki hadisin şerhi ve Alimlerimizin açıklamaları incelendiğinde karışımıza çıkacak olan hakikat yine aynıdır:

<<La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah>> diyen ve namaz kılarak kibleye yönelen kişinin müslüman ve mümin olduğuna hükmedilir. Hadiste buyurulduğu gibi Kuran'a dayalı ve apaçık bir şekilde küfrünü ve riddetini gerektirecek bir şey hasıl olana kadar da bu hüküm onda asıldır. İslam şer'iatının öğretisi budur.

Ne bir nass'ta veya ne de bir alimin sözünde, kişi istediği kadar La ilahe illallah desin Muhammedun Rasulüllah desin fark etmez, biz onu sorgulayana kadar müslüman demeyiz gibi ehli sünnet'ce ve ilim ehline abes olan bir iddia da bulunmamıştır.

Ve yine birileri akli bakışlarını ortaya koyarak, nasıl olsa iyice irdelendiğinde bunların küfrü nsabit olacaktır gibi asılsız bir iddia da ortaya atamaz. Zira Kelime-i tevhid Namaz gibi kati ve yakini bilgi gibi iki asılla müslümanlığına hükmedilmesi gereken kişinin, akli dayanak ile şüphe mahallinde ve daha kesinleşmemiş olan bir durumda onun iman iddiası geçersiz kılınmaz. Zira yakini olan şüphe ile izale edilemez. Dolayısıyla iman iddiasında olan kimsenin muayyen olarak küfrü yakini olarak netleşmedikçe küfürle itham edilemez.

Buhususta İbni Vezir diyor ki;

"Tekfir edebilmek için gerekli delil semi delildir akli delil olmaz. Ve bunun böyle olduğu konusunda tartışma yoktur." (Yani alimlerin icması vardır)²¹

Yine Şeyhulislam İbni Teymiyye de şunları dile getirmektedir:

²⁰ Buhari

²¹ El Avasım vel Kavasım/4-178,179

"Müslümanlardan herhangi birinin hata ve yanlış yapması nedeniyle tekfir etme hakkı yoktur. Tekfir ancak bütün delillerin mevcut olması ile gerçekleşebilecek bir olaydır. Herhangi bir kişinin Müslümanlığı yakın ile sabit olurda küfründe şüphe varsa o kişi Müslüman'dır, ancak küfrü içim gerekli deliller toplandığında o kişinin küfrüne hükmedilebilir."²²

Şayet bizler, bu Kurani öğreti ve efendimiz (a.s) ile Selefin ameli gereği bu amellerine ittibaen Kelime-i Tevhidi ikrar eden ve namazı kılana, kalbine vakıf olamayacağımıza göre o bize küfrünü izhar edene kadar zahiren müslüman muamelesi yaparız diyecek olsak, nerede yanlışla düştüğümüz iddia edilebilir ki?

Mahşerde Rabbimizin sorgulamasında, bu deliller ile ispat edeceğimiz gibi Rabbimizin emrine ve Rasülünün (a.s) sünnetine uymuş olmanın güzelliğiyle kendi adımıza delillendirme nimetine sahip olmuş olmazmıyız. Bunca açık delil Rabbimizin huzurunda bizim lehimize işlev görmez mi? Vel hamdu lillahi rabbil alemin.

Peki yukarıda ki beyan edilen deliller ve rasülün (a.s) uygulamasına rağmen kalblere yol aramak gayretine giden ve rasülün yolunu yol edinmediği gibi bir de onu savunanları kardeşlikten dışlayanlar, rabblerinin huzurunda hangi delile tutunacaklar.

Aksi görüşte, insanların Kelime-i Tevhid'i ikrarlarını ve Ehli Sünnet'çe alamet gözüken namazlarını yeterli görmeyenlerin getirecekleri delilleri ne olacaktır. Getirebilecekleri delillerden bir kaçını zikredecek olursak.

Derler ki;

Bunlar kesinlikle Ümmeti Muhammed değildirler ve biz onların sözlü ikrarlarını yeterli görmeyiz. Zira İmam Ebu hanife (rh.a), kendi zamanında ki hristiyanların Kelime-i Tevhidi dil ile ikrardan sonra onların müslüman olmasına hükmetmemiş bir de " Ve İsa Rasulüllah" ifadesini dile getirmelerini şart koşturmuşur.

Biz onlara deriz ki;

Birincisi; İmam Ebu Hanifenin (rh.a) bu görüşü bir şekilde İslamın (Kuranın ve Sünnetin ve bağlantılı olarakta Ehli Sünnet vel Cemaatin) ortaya koyduğu temel kaidesini iptal etme ve geçersiz kılma salahiyetine sahip değildir. Olanca delilin geçersiz kılınması için tutunulabilecek bir delil seviyesinde değildir.

---

²² Mecmaül Fetava/12-466

İkincisi; Üstadımızın (rh.a) bu görüşü, doğru ve hatalı olma ihtimalini hiç bir zaman kendisinden uzak tutamayacağı ve isabet ettiyse iki ecir, hata ettiyse bir ecir alacağı sıradan bir içtihadan öteye geçemez.

Hata veya doğru olma ihtimalini üzerinde bulunduran bir görüş, yukarıda zikrini delilleriyle yaptığımız ve istediğimizde bir onlarcasını daha getirme imkanına sahip olduğumuz bir hakikati izale edemez. Zira biri zann'dır diğeri hak olan ilimdir. Ve Alemlerin rabbi (c.c), ilme nisbetle zannın hiç bir şey ifade etmeyeceğini Necm suresinde beyan etmiştir ki akıl sahibi olanlar bu konuda teslim olurlar.

Üçüncüsü; İmam Ebu hanife (rh.a) bu görüşünü ortaya koyarken, bunu İslamın genel bir kaidesi olarak ortaya koymamış ve tamamen müslümanlara karşı müslüman gözükmeye çalışan ve Dünyalık menfaat ve çıkar amaçlı müslümanları aldatma derdine düşen sinsi Hristiyanların bu planının etkisi ve zararının müslümanlardan uzak olması için zamana ve mekana has bir içtihad olarak ortaya koymuştur.

İmam Tahavi, Tahavi akidesi isimli eserini telif ederken "Ebu Hanife, İmam Muhammed ve İmam Ebu Yusuf'un üzerinde tam ittifak ettikleri Ehli sünnet vel cemaatin görüşünün beyanıdır" diyerek yazmıştır. Yani Kible ehli ve diğer hususlar Ebu Hanife'nin genel ve asıl görüşleridir. Zikrettiğimiz görüşü ise zamana ve belirli bir zümreye has olan bir içtihadıdır. İctihadlar ise zaman ve mekana göre değişiklik arz ederler ve genelleştirilemezler.

Dördüncüsü; Üstadımız bu kanaatini ortaya koyarken, ya bizim haberdar olmadığımız herhangi bir husus adına bu kanaatine gitmiş veya kendi çevresi içerisinde bildiği bazı sinsi Hristiyanlar için özel bir uygulama olarak ortaya koymuş ve genel kanaatiymiş gibi aktarmada bir hata yapılmıştır. Doğrudan anlaşıldığı gibi kastetmiş de olabilir tabi ki. Herhangi bir illet bildirilmediyse ilmi olan onu zahirine göre almaktır. Ve bu şekilde kastettiyse, Peygamberin (a.s) dışında her bir insan için sözkonusu olan hata etme durumu kendisi için söz konusudur. İmamın (rh.a) ecir aldığı kanaatiyle beraber, görüşü için açık hata olduğu kanaatindeyiz. Zira asla müdahale, aslı tağyir ve genel olan bir hükmü, sadece bir ictihadla mukayyed kılma vardır.

Hatalı olduğunun bir isbatı da, Medine'de ki Münafıkların varlığıdır. Medine de ki münafıkların halleri bilinmesine rağmen onlardanda sadece kelime-Tevhid istenmiş ve ikrarları yeterli görülmüş, onlar açık küfürlerini izhar edene kadar müslüman muamelesi görmüşlerdir. Bu durum bu içtihadla muhaliftir.

Beşincisi; Üstadımızın bu görüşünün sahih olduğunu farz etsek bile bu içtihadın günümüzde uygulanmasının sebep olabileceği karışıklığı önleme adına bu içtihadla amel etmekten uzak durmak vakia da ümmetin hayrı için

maslahaten yine evla olandır. Zira terk edilen sadece bir içtihadıdır ve dinin asıllarından değildir. dini asli olan kaidelerine tutunmak ve içtihadı terk etmek evla olandır.

Bunu da iki sebebe bağlayabiliriz.

a) Şayet bu içtihadla ile amel edilecek ve uygulama da bir mecra haline alınacak olursa, bunun ardını kim alacak. Sınırlarını kim belirleyecek. Peygamber (a.s) zamanındakinin tam aksine içimizde ki münafıkların kalplerine vakıf olalım diye önce imanlarını test edelim gibi bir düşünceye dahi varılması kaçınılmaz olmaz mı? Her önüne gelen kelime-i tevhidi yeterli görmeyerek farklı farklı şartları kıyamete kadar devreye sokacak olursa durum ne arz edecek. Bunun bidat halini almayacağını kim garanti edecek.

İşte bu ve sayabileceğimiz farklı durumlardan ötürü bu kendi zamanında sahih bir içtihad olsa da günümüz için batıldır. Kanaatimizce iki farklı belde de iki farklı içtihadı giden İmam Şafii (rh.a) gibi, şayet Ebu Hanife (rh.a) günümüze şahit olacak olsaydı, o görüşünden rücu edeceği hususunda kalben bir tereddüt dahi duymamaktayız. Bu bizim kendi zannımızın bizi kendisine ilettiği kanaattir. En iyisini bilen, hamd'a layık olan Allah tebareke ve Teala"dır.

Aşağıda Ebu Hanifeden aktarılan rivayette görüldüğü gibi İmam Ebu Hanifenin bakışında bir berraklık, şeffaflık ve netlik görürüz.

" Büyük günah işleyenlerin küfrüne hükmeden Haricilerden, Ebu Hanife'nin durumunu bilen ve onun sesini kesmek isteyen yetmiş kadar gözü dönmüş Haricî, bir gün kılıçlarını kınlarından sıyırmış vaziyette onun huzuruna çıktılar ve dediler ki:

-Ey Ebu Hanife, ey bu ümmetin düşmanı ve şeytanı! Seni öldürmek bizler için yetmiş yıl cihad etmekten daha önemlidir.

İmam Ebu Hanife onlara şöyle dedi:

-Kılıçlarınızı kınına koyun, parıltıları beni korkutuyor.

-Biz kılıçlarımızı senin kanınla kınalamak istiyoruz, dediler. Bu tehdid karşısında İmam:

-Sorun da konuşalım, deyip sorunu konuşarak çözmeyi önerdi. Haricîler teklifi kabul edip:

-Mescidin kapısında iki cenaze. Biri şarap içmiş, şarapta boğularak ölmüş bir adam. Diğeri de zina etmiş, gebe kalınca kendini öldürmüş bir kadın. Bunlar hakkında ne dersin? diye sordular.

-Bunlar hangi millettен? Yahudi, hristiyan yahut mecusi mi? diye sordu İmam Ebu Hanife.

-Hiçbiri değil. Bunlar Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed s.a.v.'in O'nun kulu ve Rasulü olduğuna şahitlik eden (bu) millettendirler, dedi Haricîler. İmam sordu:

- Bana söyleyin, bu kastettiğiniz şehadet, iman'ın üçte bir'imi, dörtte bir'imi yoksa beşte bir'imidir?

Hariciler;

- İmanın üçte biri dörtte biri veya beşte biri diye bir şey olamaz. dediler.

-Kelime-i Şehadet imanın kaçta kaçdır?

-İman bir bütündür, parça parça olmaz, diye cevapladı Haricîler. İmam Ebu Hanife :

- O zaman ikrar ederek mü'min olduklarına şahitlik ettiğiniz dışarıdakiler hakkında sormak istediğiniz neydi? - diyerek davasında haklı olduğunu ve onların batılda olduklarını ortaya koydu-.

Haricîlerin dedi ki:

- Bunu geçelimde, bu ikisi hakkında ne dersin, bunlar cennet ehlimidir, cehennem ehlimidir?

İmam: - Siz isterseniz yüzçevirin ve kabul etmeyin, benim bu ikisi hakkımda diyeceğim Allahın peygamberi İbrahim (a.s)'ın şu sözüdür;

"Rabbim! Gerçekten onlar, insanlardan birçoğunu şaşırtıp saptırdı. Bundan böyle kim bana uyarsa, artık o bendendir; kim de bana isyan ederse kuşkusuz sen bağışlayansın ve esirgeyensin." (İbrahim 36)

Yine Allahın Nebisi İsa (a.s)'ın şu sözüdür; "Onlara azap edersen, doğrusu onlar senin kullarıdır; onları bağışlarsan, şüphesiz güçlü ve hikmet sahibi olan ancak sensin." (Maide 118)

Yine bu ikisi hakkında Allahı nebisi Nuh (a.s)'ın şu sözünün dile getiririm; Dediler ki: "Sana, sıradan aşağılık insanlar uymuşken inanır mıyız?" De ki: "Onların yapmakta oldukları hakkında benim bilgim yoktur." "Onların hesabı yalnızca Rabbime aittir, eğer farkındaysanız (anlarsınız)." "Ve ben mümin olanları kovacak değilim." (Şuara 111-114)

Ve yine Nuh (a.s)'ın dediğini derim; " Küçük gördüklerinize, "Allah iyilik vermeyecektir" de diyemem. İçlerinde olanı Allah daha iyi bilir. Yoksa şüphesiz ben zalimlerden olurum." (Hud 31)

Hariciler, İmam Ebu Hanife'nin bunları söylemesinden sonra silahların indirip gittiler.²³

Şimdi elimizi vicdanımıza, ilmimizi de insafa koyarak telakki etmeye gayret edelim, böyle bir Ebu Hanife bu çağımızda içimizde bulunacak olsa,

²³ Mustafa Şek'a', "İmamı Azam Ebu Hanife Numan", Sh. 152-15, İbnu Ahmed el-Mekki, Menâkıbu Ebu Hanife; İbnu Muhammed el-Kerderi: Menâkıbu Ebu Hanife

insanlar kendiliklerinden küfür amelini izhar ederek haklarında küfür amelinden dolayı küfürle itham etme dönemini hiç dikkate almadan, onların şahadetlerini yetersiz görerek tekfir ile onları hükümlendirir veya ne olup olmadıkları malumumuz değil, öyleyse sükut edelim dermiydi?

b) Bu içtihad ve benzeri hallerin bu günümüzde ümmet adına getirdiği bir hayra da şahit olmak zordur. Ama hayrın tam aksine bu istisnai görüşü İslamın temel hükmü gören, buna katılmayanları sapıklıkla ithaf eden ve işi tekfire kadar götüren nevezuhur bir takım muvahhidlerle karşılaşmak, neredeyse işten bile değil. Sırf Ehli sünnetin ortaya koyduğu hakikat ve asıl budur diyerek onların istisna olan ve içtihadıdan öteye gitmeyen yaklaşımlarına katılmayanlar arasında ki ihtilafa, bölünmelere, selamı kesmelere, tekfir etmelere ve daha nicelerine şahit olduk ve hala malesef olmaktayız.

İşin en can yakıcı tarafıda şudur ki, ayet, hadis ve selefin ittifakı ile ortaya konulmuş aslı kaidelere tutunanlar sıradan bir içtihadı meyl etmiş olanları yine de hoşgörürken ve onları dışlamazken, sıradan bir içtihadı tabi olan ve kuran-ayet ile selefin ittifak ettiği ehli sünnet vel cemaatin tartışmasız kabul görmüş kaidesine bağlı kalanları mürcie ve sapıklıkla itham etmekte ve tekfire bile gitmekte.

İşte burası ilim ehli ve talebelerinin ellerinin donduğu, dillerinin düğümlendiği ve kilitlenip kaldıkları noktadır. Çünkü iş ilmilikten çıkmış çok farklı boyutlar kazanmıştır. Tek söylenecek olan söz. "Vallahul müsteaan" diyerek Allahın rahmetinden ilim, akıl, izan, hikmet, ricat, ittifak ve kurtuluş talep etmektir.

Zikri dillerde dolanan başka bir hususta vardır ki ona da çok kısa bir şekilde değinmek gerekmektedir. O da bir kimsenin yaşadığı yerdeki cari olan hükmün niteliğine göre hükümlendirilmesi. Yani hükmü doğrudan yürürlükte olan kanundan çıkarma usulü. Ahkamı islam ise müslüman, küfür hükmü ise kafir.

Kimileri kalkıp, Darul küfür'de yaşayanların hükmü, küfür ahkamından mütevellid "Küfür"dür derler. Bu görüşü alelittlak kullananlar cahilce bir yaklaşım içerisine girerek sözlerinin Allaha karşı ne kadar cüretkar olduğunun farkına varmazlar. Bizim onlar için diyeceğimiz şudur.

Bu söze ilmi eserlerimizde rastlamakta ve ne anlama geldiğini elhamdu lillah bilmekteyiz. Ama bu sözü sizin anladığınız şekilde kastetmedikleri hususu ihtilaf dahi edilmeyecek bir gerçek olarak ilim ile meşgul olanlar tarafından bilinmektedir.

Bu söz ile iki durumun kastedilmiş olması mümkündür. Bunlardan birincisi baştan sona batıl ve Allahın gazabını celbedecek kadar tehlikeli ve -

ifademiz hoşgörüle- haricilere bile parmak ısırtacak kadar uçuktur. İkincisi ise İlmi ve bir doğruyu ifade etmektedir.

Şöyle ki;

a.) Bu sözden maksat, bir insan, yaşamış olduğu yerdeki hüküm ile hükümlenir. Muayyen olarak kendisine bu hüküm verilir. Darulküfür ise kafirdir, Darul harp ise muharibtir, darulbağy ise bağidir gibi. Bu sözün İslamda tutunacağı en ufak bir dal dahi yoktur. Batıldır. Şayet böyle bir durum doğru olursa, İslam devleti inşa edilip ahkamı şer'iat cari olana kadar kimsenin müslüman olmasından bahsedilemez.

Allah şahittir ki bu söze reddiye, yüzlerce sayfayı dolduracak kadar ve hem de Alimlerin sözlerine ve şerhlerinin nakline gerek olmadan sadece ayet ve hadislerle dahi mümkündür. Ama meselenin akıl sahiplerince batıllığı malumdur ve fazla kelama hacet yoktur.

Kenarda kıyıda veya taşrada ikamet edenleri bırakın, Darulküfrün merkezi olan firavunun sarayında ki Musa (a.s), Allaha ortak koşan başka bir dini din edinen Melik'in sarayında ki Yusuf (a.s), Nemrudun hükmünün cari olduğu yerde ki İbrahim (a.s), İslami bir hükümet kurmanın kendisine nasib olmadığı ve ömrünü Romalıların hükmünün ve onlara yardıakçılık yapan hahamların memleketinde geçiren isa (a.s) ve hicret edinceye kadar 13 sene boyunca Mekke de ki efendimiz Muhammed (a.s) için ne denilecek? Haşa!

Şayet yukarıda ki iddianız için varsa bir deliliniz getirin. Şayet doğrular iseniz burhanınızı ortaya koyun. Aksi takdirde iddianız batıldır ve bu söyleme devam etmeniz, sizleri bilmeden ve cehaletle Allah adına Allaha iftira eden zalimler durumuna düşersiniz. Allahın dininde aşırıya gidenler olursunuz.

İbn-i Mes'ûd (r.a) dan şöyle rivayet edilir:

"Allah'ın Rasûlü (s.a.v) şöyle buyurdu: «Aşırı gidenler helak olmuştur» Bunu üç defa söyledi." (Müslim:2670)

b.) Bu söz ile kastedilen bir hakikat vardır ki o da İmam Serahsi'den (rh.a) de nakledilen aşağıda ki hakikattır.

" Kim Darul harp'te yaşıyorsa ve durumu hakkında bir bilgi yoksa yaşadığı beldenin halkından kabul edilir" ²⁴

Üstad İmam Serahsi'nin (rh.a) sözünden kastı ise Alimlerce kabul gören bir görüştür. Ve o da;

---

²⁴ İmam Serahsi, mebsut. C 3. S 76

Bir kimse düşünün ki onun hakkında bir hüküm verme durumu mevzubahis olmuştur. Ve İmam Serahsi'nin ifade ettiği gibi "hakkında bir bilgi yoktur". Müslüman mı, kafir mi?, itikadı ne?, ateşperet mi?. Kısacası hakkında hiç bir bilgi yok. İşte bu kişi yaşamış olduğu beldeye göre hüküm alır ve onlardandır. Hata etme ihtimaliyle beraber en doğruya yakın budur. Zira hakkında bilgi (ilim) olmadığı için doğruya en yakın olana itibar edilir.

Bu, tabii olan husustur. Şayet akşam vakti ormanda yürüyor ve bir uğultu kulağınızda yankılanıyorsa, hakkında bir bilginiz olmadığı için ormana nisbetle onun hakkında son varacağınız kanaat, bir canlı olduğudur ve bu canlının hayvan olma olasılığının yüksek olduğu ve hatta -afedersiniz- ayı olabileceği kanaatine varmanızdır. Silah sesine benzer bir ses duyduğunuzda da, hakkında bir bilginiz olmadığı için silah sesine ve ormana nisbetle bunun ancak bir avcı olacağı kanaatine varırsınız. Kaldı ki avcı olduğu hükmünüzde hata dahi yapmış olabilirsiniz. Zira ormanın sakinliğinden dolayı o bölgeye yerleşmiş ve silah icad etmekten başka bir işi olmayan adamın en son yaptığı silahı deneme durumu da söz konusu olabilir. Ama siz bilgi sahibi olmadığınız için ormana ve mekana nisbetle avcı hükmüne varmaktan öteye zor giderseniz. Zira doğru olma ihtimali en yüksek olan kanaat budur.

Şayet sanayi gibi bir bölgeden geçiyor ve bir gürültü koptuğunu ve bir şeylerin düşerek parçalandığını duyuyorsanız, aklınıza gelecek olan bir iş makinası kazası olduğudur. Hakkında bilgi sahibi olmadığınız için bu hükme varırsınız. Halbu ki makinasını yenilemiş bir dükkân sahibinin artık kullanılmaz hale gelmiş olan eski makinasını çöp kutusuna sığdırabilmek için elinde balyozla parçalama sesi de size ulaşmış olabilir.

Şayet Asrı Saadette ve Medine de yaşıyorsanız, gece vakti sessiz sessiz ayakları üzerine yürüyen bir kimseyi uzaktan gördüğünüzde ve hakkında bir bilgi sahibi olmadığınız bir durumda varacağınız kanaat ve hüküm, infakını gece vakti sadece Allah için yapan ve fark edilmek istemeyen hayırlı bir müslüman olduğudur. Halbuki tersi olabilir. Hırsıza rast gelmiş olabilirsiniz. Medine'ye ve yaşadığı yere nisbetle bu hükme vardınız. Fesadın kol gezdiği başka bir belde de ise tam aksi kanaate varacaksınız. Halbu ki tam tersi olabilir. Size düşen, hakkında bir bilginiz olmadığı için mekana nisbetle değerlendirmeye tabi tutmanızdır.

İşte İmam Serahsi'nin kastettiği de budur, hakkında bir bilginin bulunmadığı, ne adı, ne vazifesi, ne dini, ne kimlerden olduğu ve ne üzerine olduğu hakkında hiç bir emaresine vakıf olmadığımız kimseyi o belde halkına nisbet ederiz. Şayet müslümanların çoğunlukta olduğu bir belde ise müslüman, asli kafirlerin ikamet ettiği darülküfür (küfür beldesi) ise kafir. İşte mesele budur.

" Kim daru'l harp'te yaşıyorsa ve durumu hakkında bir bilgi yoksa yaşadığı beldenin halkından kabul edilir" ²⁵

İmamın ifade ettiği özel durum ise ilim ehlinin vakıf olduğu gibi kendileri ile savaşmanın sözkonusu olduğu Darul harp. Ve savaş ahkâmı geçerlidir.

Şayet küfür beldesi de olsa, orada ikame eden belirli bir zümrenin islami emarelerine rastlarsanız, bu sizin bir bilgidir ve bu bilgi ile onlara müslüman muamelesi yapmak mecburiyyetindesinizdir. Çünkü haklarında bir bilginiz vardır. Şayet imam Serahsi'nin dediği gibi haklarında hiç bir bilginiz yokdsa, bu durumda onları yaşadıkları belde halkına nisbet edersiniz.

Hatta haklarında bilginiz olduğu takdirde Darul harpteler diye yüzçevirecek olursanız sorumlu dahi olabilirsiniz. Onlar için elinizden geleni yapmakla mükellefsinizdir. Mümkündür ki onlar, hicrete güç yetiremeyen mustazaflardır ve onlara sahip çıkmadığınız için aşağıda ki ayetin muhatabı dahi olabilirsiniz.

"Size ne oluyor da, "Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar, bize tarafından bir veli (koruyucu sahip) gönder ve bize katından bir yardımcı yolla" diyen zayıf bırakılmış erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda ve Allah yolunda savaşmıyorsunuz?" Nisa 75

Evet, şayet haklarında bir bilginiz yoksa belde ahalisinin genel durumuna göre hüküm verirsiniz. Bu ise muaayen olarak ona ulaşınca kadar onun hakkında sahip olabileceğiniz kanaattir.

Abdullah ibni Ömer (r.a) sokakta gitmekte iken bir kimseye selam vermiş ve biraz ileri doğru yürüdüğünde kendisine şöyle denilmişti; Ey İbni Ömer! o adam bir hristiyandı. Bunun üzerine İbni Ömer adama dönüp, selamı kendisine geri çevirmesini söyledi.

Abdullah ibni ömer beldeye nisbetle adama müslüman hükmü vermişti ki, bu o adam hakkında bir bilgisi olmadığı içindi. Bilgi sahibi olduktan sonra ona göre hüküm verdi.

Hasılı kelim beldeye göre hüküm verilmesinden kasıt, cari olan hükme göre değil, belde ahalisinin ekseriyetinin kendilerini kendisine nisbet ettikleri şeye göre hüküm vermektir. Hakkında bilgi sahibi olmadığının bir kimseye hüküm verme durumunda beldesine bakarsın, beldesinin ahali kendilerini Hristiyanlığa nisbet ediyorlarsa hristiyan, Yahudiliğe nisbet ediyorlarsa yahudi, Mecusiliğe nisbet ediyorlarsa mecusi, İslama nisbet ediyorlarsa müslüman, İslam devletine düşmanlığa nisbet ediyorlarsa muharib.

---

²⁵ İmam şerahsi, mebsut. C 3. S 76

Meselenin özü budur.

Tüm ihlaslı müslümanlardan niyazımız, hakikate şahit olduklarında ona tutunmaları, hakkında derinlemesine bilgilerinin olmadığı durumda da Alimlere veya ilim talebelerine başvurmalarıdır. Ve en önemli hususlardan bir taneside, her ihtilafta işi ümmet arası kopukluğa götürecek kadar taassupla fitnenin kapısını aralamamalarıdır.

Allah Azze ve Celle en iyi bilendir.²⁶

Salih dualarınızda bu kardeşinizi de ihmal etmemeniz talebi ve temennisiyle...

Sözlerimiz başında da sonunda kastettiğimiz tek bir husus vardır ki o da; Hamd Alemlerin rabbi olan Allah'adır

E-Mail; hamzakaraveli@yahoo.de

06.03.2015

---

²⁶ Aciliyyet sebebiyle hızlı yazılmış bir çalışma olduğun için karışıklık ve hatalar mazur görüle inşaAllah. Bu, kendisine ulaşabildiğimiz ve doğru gördüğümüz kanaattir. Delilleriyle isbat edecek olan müslümanlara duacı oluruz. Allah yar ve yardımcımız olsun. Rabbim ümmete çıkış kapısı göstersiz ve ilim ile yolumuzu aydınlatsın.